

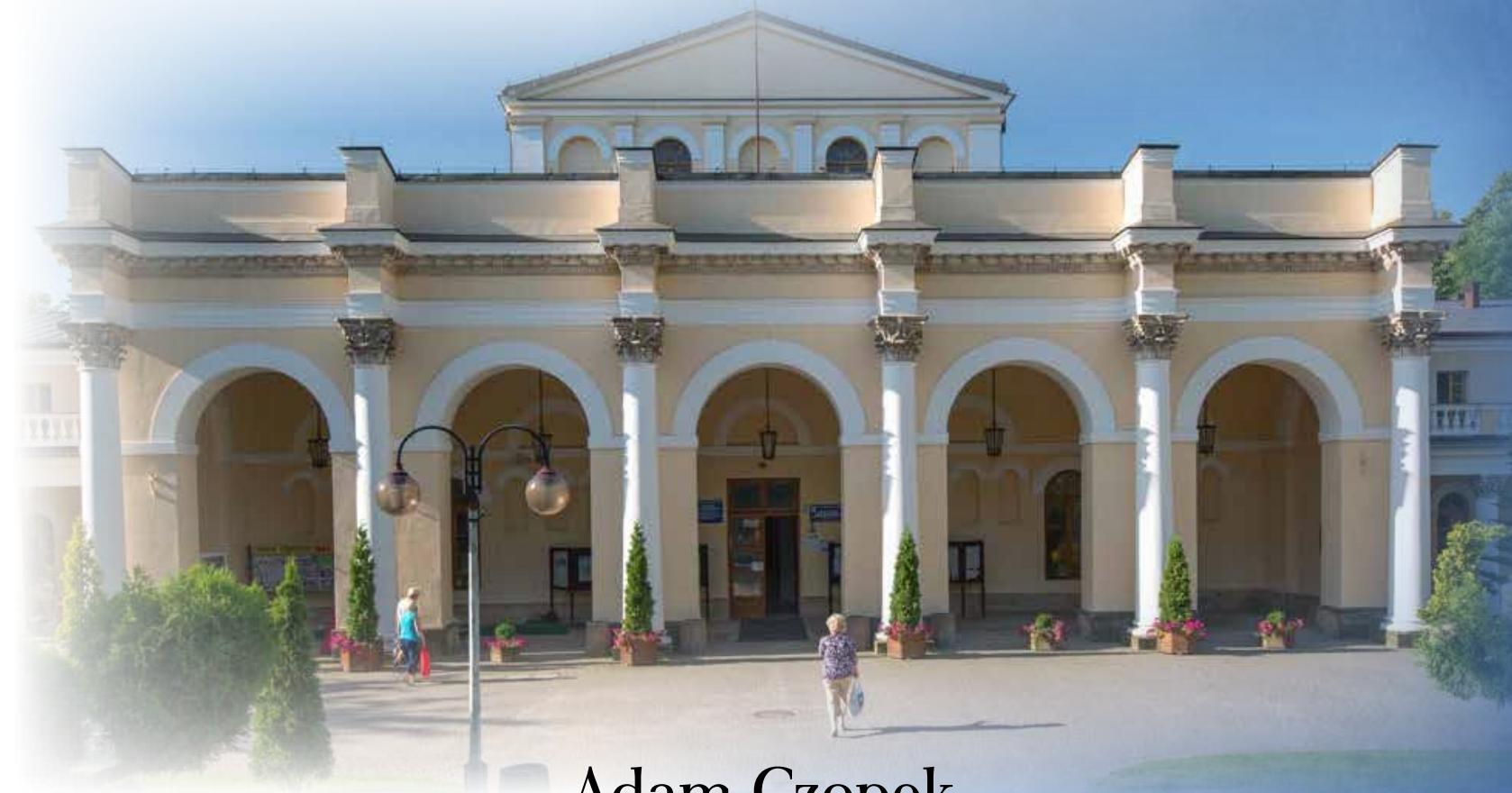

Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamroz w Busku-Zdroju (2014-2019)

MIĘDZYNARODOWY
FESTIWAL MUZYCZNY

IM. KRYSTYNY JAMROZ

W BUSKU-ZDROJU
(2014-2019)

Adam Czopek

Piotr Kaleta

Adam Czopek

Piotr Kaleta

MIĘDZYNARODOWY
FESTIWAL MUZYCZNY

IM. KRYSTYNY JAMROZ

W BUSKU-ZDROJU
(2014-2019)

Album wydany z okazji jubileuszu 25. lecia Festiwalu im. Krystyny Jamroz

MIĘDZYNARODOWY
FESTIWAL MUZYCZNY

IM. KRYSZYNY JAMROZ

W BUSKU-ZDRÓJU
(2014-2019)

Projekt, opracowanie graficzne, dtp: © Anna Dzikowska, Kazimierska Agencja Drukarska

Tekst: © Adam Czopek

Forografie: © Piotr Kaleta

Korekta: Tomasz Śledź

Wydanie II, Busko-Zdrój 2020

ISBN 978-83-951439-9-1

Wydawca: Stowarzyszenie Przyjaciół Festiwalu Muzycznego Im. Krystyny Jamroz

Współpraca: Kazimierska Agencja Drukarska, ul. Przemysłowa 9, tel. 41-350-20-02

Buskie Samorządowe Centrum Kultury

Zadanie pn. „Opracowanie i wydanie publikacji promującej Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamroz” jest współfinansowane ze środków Gminy Busko-Zdrój”

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.2

„Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”
objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

WSTĘP

Ależ ten czas leci! Trudno w to uwierzyć, ale Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamroz w Busku-Zdroju sprawia, że to miasto już od dwudziestu pięciu lat, na przełomie czerwca i lipca, staje się muzyczną stolicą kraju. W ciągu tych lat, festiwal rozrósł się nie tylko programowo, ale również terytorialnie. Zdobyl też w tym czasie opinię jednego z najważniejszych tego typu w Polsce. Festiwalowe wydarzenia odbywające się w pierwszych latach w Wiślicy, Pińczowie i Kielcach zaczęły się pojawiać w świątyniach i ośrodkach kultury okolicznych miejscowości: Solec-Zdrój, Kurozwęki, Szczaworyż, Chmielnik, Szaniec, Bogucice i tych dalszych jak Staszów, Gliniany, Ożarów. Wszędzie tam, za sprawą festiwalu, w okresie jego trwania, rozbrzmiewa muzyka i śpiew.

Przez dwadzieścia pięć lat historii festiwalu przez jego sceny i estrady przewinęła się niemal cała czołówka muzyków i śpiewaków światowego formatu. Zapobiegliwość, umiejętności menadżerskie i pasja dyrektora Artura Jaronia sprawiają, że Busko stało się miejscem jednego z pierwszych koncertów wielu laureatów międzynarodowych konkursów wokalnych, pianistycznych czy skrzypcowych. Tak było w przypadku Philippe Giusiano, Daniila Trifonowa, Ingolfa Wundera, Georgijisa Osokinsa, Charlesa Richarda Hamelina, laureatów Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie, czy Anny Marii Staśkiewicz, Bomsori Kim, Veriko Tchumburidze, laureatek Międzynarodowego Konkursu Skrzypcowego im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu. Podobnie jest w przypadku Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Stanisława Moniuszki. Wielu jego laureatów było ozdobą festiwalowych koncertów i recitali.

Ma też buski festiwal niemałą grupę artystów, którzy urzeczeni atmosferą jaką się wokół nich tworzy, chętnie do Buska wracają. Krzysztof Penderecki, Jerzy Maksymiuk, Tadeusz Wojciechowski, Vadim Brodski, Andrzej Konstanty Kulka, Eugen Indjic, Tomasz Strahl, Wiesław Ochman, Grażyna Brodzińska, Urszula Kryger, Małgorzata Walewska, Joanna Woś, Julius Klein, Adam Zdunikowski, Tomasz Kuk, Aleksander Teliga, są tego najlepszym dowodem. W gronie chętnie do Buska wracających są również zespoły teatralne, by wspomnieć liczne przedstawienia operetkowe i musicalowe Gliwickiego Teatru Muzycznego (dzisiaj już nieistniejącego), Teatru Muzycznego w Łodzi, czy operowe Opery Śląskiej w Bytomiu i Kieleckiego Teatru Tańca. Często gościem jest Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Podkarpackiej, Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Świętokrzyskiej, Sinfonietta Cracovia, Filharmonia Zabrzeńska i Filharmonia Śląska w Katowicach oraz Sinfonia Varsovia, Sinfonia Iuventus i Wirtuozi Lwowa.

Jest też Busko - i to od pierwszych koncertów - dobrym miejscem promocji młodych artystów. Wszystko rozpoczęło się od Marii Fołtyn, która usłyszała podczas jednego z festiwalowych koncer-

tów Tatianę Zacharczuk. Urzeczona jej głosem zaprosiła młodą śpiewaczkę do Teatru Wielkiego w Warszawie, gdzie przygotowywała premierę *Halki* Stanisława Moniuszki i powierzyła partię tytułowej bohaterki, czym zresztą wywołała małe „trzęsienie ziemi” w operowym środowisku. Dla Zacharczuk cała ta sytuacja stała się początkiem międzynarodowej kariery. Jedne z pierwszych występów dały podczas festiwalowych imprez Magdalena Idzik i Katarzyna Trylnik - późniejsze solistki Teatru Wielkiego - Opery Narodowej w Warszawie. Zaczynali od buskiego festiwalu Andrzej Filończyk i Jakub Józef Orliński, dzisiaj śpiewacy występujący na najbardziej prestiżowych scenach i estradach świata. Dominika Sutowicza, zanim został cenionym tenorem zapraszany na wiele zagranicznych scen, również mogła podziwiać najpierw festiwalowa publiczność. Jeden z pierwszych koncertów dała też na buskim festiwalu nowo założona Sinfonia Iuventus, co stało się początkiem jej międzynarodowej renomy.

Z radością należy się też odnieść do faktu, że młodzi śpiewacy, laureaci Ogólnopolskiego Konkursu Wokalnego im. Krystyny Jamroz, stają się coraz bardziej widoczni w naszym życiu muzycznym. Mają na swoim koncie występy na krajowych i zagranicznych scenach. Należą do tego grona: Bożena Bujnicka, Hanna Okońska-Ratajczak, Adam Kutny, Szymon Mechliński, Arkadiusz Anyszka. To najlepszy dowód wysokiego profesjonalizmu i trafnych decyzji jurorów konkursu.

Przez te wszystkie lata dochował się też festiwal grona wiernych bywalców festiwalowych wydarzeń. Od wielu lat w okresie festiwalu zjeżdża do Buska jego wierna publiczność, wielu z nich to prawdziwi przyjaciele. To oni kończąc bieżący festiwal zanim z Buska-Zdroju wyjadą dokonują hotelowych rezerwacji na przyszły rok.

Adam Czopek

20. MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYCZNY

XX FESTIWAL

Dwudziesty jubileuszowy festiwal miał niespotykany dotychczas rozmach programowy i terytorialny. Trwał 10 dni i miał w programie 35 koncertów. Był zarazem największy, najdroższy i najdłuższy ze wszystkich dotychczasowych. Jego wydarzenia odbywały się nie tylko w Busku-Zdroju (Buskie Samorządowe Centrum Kultury, Sala Koncertowa Sanatorium Marconi, Kościół p.w. św. Brata Alberta oraz Kościół p.w. NMP), ale też w Kielcach, Wiślicy, Szańcu, Staszowie, Glinianach, Szczaworyżu Bogucicach, Chmielniku, Kurozwałkach oraz Pińczowie. Wszędzie tam pojawiali się festiwalowi artyści wśród, których - niczym perły - błyszczały nazwiska: Krzysztofa Pendereckiego, Konstantego Andrzeja Kulki, Wiesława Ochmana, Daniła Trifonowa, Vadima Brodskiego, Krzesimira Dębskiego, Włodka Pawlika. Obok nich pojawiła się czołówka polskich śpiewaków operowych, wśród nich: Małgorzata Walewska, Joanna Woś, Barbara Kubiak, Renata Drozd, Magdalena Idzik, Alicja Węgorzewska-Whiskerd, Bernadetta Grabias, Aleksander Teliga, Dominik Sutowicz oraz Grzegorz Szostak. Nieco lżejszą muzę, tym razem reprezentowali: Grażyna Brodzińska, ulubienica buskiej publiczności, Hanna Banaszak, Andrzej Piaseczny, Janusz Radek oraz Włodek Pawlik i Grupa MoCarta. Jednym z założeń programowych jubileuszowego festiwalu była szeroka prezentacja artystów wywodzących się z regionu świętokrzyskiego oraz tych, którzy w jego historii odcisnęli wyraźny ślad. Jednym z nich jest Artur Jaroń, sprawujący od początku rolę dyrektora festiwalu, co zostało w końcu dostrzeżone przez władze Buska-Zdroju, które obdarowały go festiwalowym „Słoneczkiem”, przyznając jednocześnie Honorowe Obywatelstwo.

*Otwarcie wystawy
poświęconej
patronce festiwalu*

*Wystawa poświęcona patronce festiwalu Krystynie Jamroz
ze zbiorów Adama Czopka*

Festiwalowe wydarzenia rozpoczęły się od projekcji filmu TVP poświęconego pamięci Krystyny Jamroz, patronki festiwalu. Film zrealizowany przez Tadeusza Kopela i Janusza Cegiełkę pokazywał najważniejsze dokonania artystyczne tej wielkiej artystki. Kolejne festiwalowe dni przynosiły ważne wydarzenia artystyczne. Do takich bez wątpienia należał – rewelacyjny w każdym wymiarze - recital fortepianowy młodego pianisty Daniła Trifonowa, zwycięzcy prestiżowych konkursów w Moskwie, Tel Awiwie i Warszawie. Muzyka Debussy'ego, Ravela i Schumanna ujmowała zjawiskowymi interpretacjami pełnymi wspaniałych barw i klimatów. Wykonany program dowiódł, że Trifonow jest artystą obdarzonym nie tylko wybitnym talentem, ale też ponadprzeciętną muzykalnością, wrażliwością i wyobraźnią, co pozwala mu wciągnąć słuchacza w świat prezentowanego utworu.

Równie ważnym wydarzeniem był koncert monograficzny w całości poświęcony twórczości Krzysztofa Pendereckiego, przez niego - w części - dyrygowany. Maestro prowadził a capella *Agnus Dei z Polskiego Requiem* oraz dyrygując Orkiestrą Akademii Beethovenowskiej *Hymn do św. Daniela* oraz *Hymn do św. Wojciecha*. Oba dzieła zabrzmiały z pełną siłą należnej im ekspresji, imponując zarazem swoim monumentalnym wymiarem i zgodnością współbrzmienia orkiestry i chóru znakomicie przygotowanego przez Teresę Majkę-Pacanek. Faktem godnym szczególnego podkreślenia było wykonanie niedawno skomponowanej przez Krzysztofa Pendereckiego *Missa brevis*. To było wzruszające przeżycie! Z podobnym wzruszeniem przyjęto świetne wykonanie *Missa pro pace*

Wojciecha Kilara, który miał być obecny w bazylice w Wiślicy podczas jej wykonania. Niestety, nagła śmierć kompozytora pokrzyżowała te plany. Dyrygował Jacek Rogala, solistkami były: Joanna Freszel i Ewa Marciniak.

obraźni i fantazji układów choreograficznych opracowanych przez Elżbietę i Grzegorza Pańtaków perfekcyjnie realizowanych przez tancerzy. Pozostając w klimatach przedstawień muzycznych wypada wspomnieć o operetce *Noc w Wenecji* J. Straussa w wykonaniu zespołów

*Renata Drozd, Magdalena Idzik,
Małgorzata Walewska*

Owacyjnie przyjęto prezentację baletu *Dziadek do orzechów* w wykonaniu tancerzy Kieleckiego Teatru Tańca. Przedstawienie urzeka od pierwszego momentu rozmachem inscenizacyjnym i bajkowym nastrojem wyczarowanymi efektownymi i pełnymi fantazji kostiumami Małgorzaty Słoniowskiej. Były one jednak tylko dodatkiem do pełnych poetycznego piękna, wy-

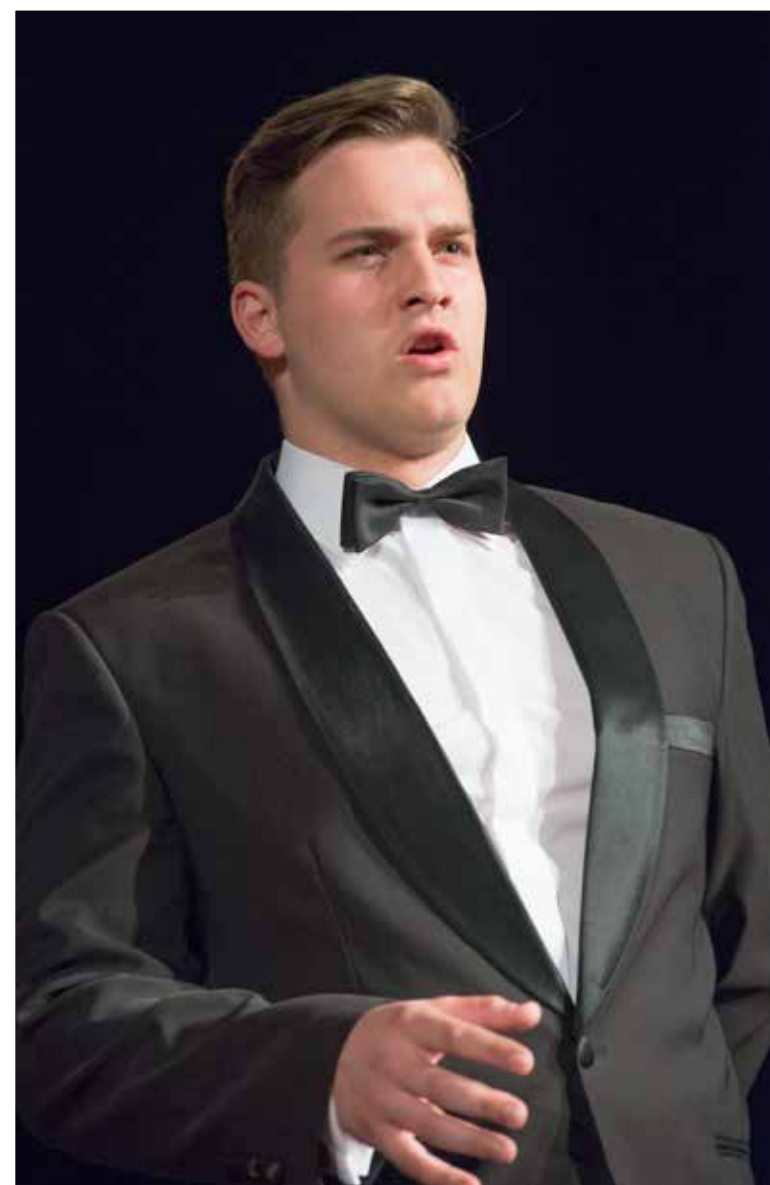
Gliwickiego Teatru Muzycznego. Świetna reżyseria, pełne pasji wykonanie i bajeczne kostiumy Barbary Ptak były atutami, które na długo pozostaną w pamięci widzów. Równie długo będzie się pamiętała urzekającą klimatem *Cyganerię* G. Pucciniego w wykonaniu artystów Opery Śląskiej w Bytomiu, w której główne partie śpiewały: Ivanna Komarevych (Mimi), Ewelina Szybilska (Musetta), Adam Sobierajski (Rodolfo).

*Boogie Band Zespołu Szkół Muzycznych w Kielcach,
Marcin Stojek, dyrygent*

*Dziadek do orzechów
Kielecki Teatr Tańca*

Andrzej Filończyk

Wielkie wrażenie pozostawiła gala operowa *Stąd jesteśmy tu wracamy* będąca okazją spotkania z artystami wywodzącymi się z świętokrzyskiego regionu, a tych jak się okazuje jest spora grupa. Przez ponad trzy godziny królowały na scenie znane operowe przeboje. Największe brawa zebrała sekwencja polska złożona z fragmentów oper Stanisława Moniuszki. Dwa ostatnie koncerty jubileuszowego festiwalu oddano we władanie wielkiej wokalistyce. Najpierw tradycyjna wielka gala operowo-operetkowa Bogusława Kaczyńskiego *Wielka sława to żart*, której gwiazdą była Grażyna Brodzińska. Jak się później okazało był to ostatni koncert jaki Bogusław Kaczyński zrealizował dla buskiego festiwalu przed długą chorobą, zakończoną śmiercią. Ostatni koncert poświęcono pamięci Krystyny Jamroz. Jego program zestawiono z fragmentów oper, w których patronka festiwalu odniosła największe sukcesy. Burzliwa owacja z jaką przyjęła publiczność program i jego wykonawców była najlepszym dowodem na to, że i ten koncert dał publiczności pełnię artystycznej satysfakcji.

Jubileuszowemu festiwalowi towarzyszyła wystawa poświęcona Krystynie Jamroz i jej scenicznym kreacjom. Złożyły się na nią, pochodzące ze zbiorów Adama Czopka, zdjęcia, afisze, plakaty, programy oper, w których patronka festiwalu występowała na krajowych i zagranicznych scenach.

Krzysztof Penderecki sadi swoje drzewko

Krzysztof Penderecki z Teresą Majką Pacanek

Krzysztof Penderecki przed koncertem pod czujnym okiem Elżbiety Pendereckiej

Krzysztof Penderecki

Danuta Parol od 25 lat z Festiwalem im. K. Jamroz

Wiesław Ochman, od pierwszego festiwalu wierny jego Artysta

Sławomir Chrzanowski

Ludmiła Worobec-Witek, Renata Drozd, Artur Jaroń

JAK POWSTAŁ FESTIWAL IM. KRYSZYNY JAMROZ...

Kryszyna zachorowała nagle we wrześniu 1985 roku. Dokładnie było to 13 września, w piątek. Od tej pory 13 i piątek kojarzy mi się jak najgorzej. Objawy choroby były typowo neurologiczne - częściowy paraliż ręki, trudności z mówieniem, ogólne spowolnienie. Badania encefalografem przyniosły złe wiadomości - ale lekarze chcieli aby chora przebadana została na tomografie komputerowym.

W Warszawie jedyny tomograf - ten w szpitalu wojskowym na ulicy Szaserów był już wtedy egzemplarzem muzealnym. Wszyscy wybitni neurologi i neurochirurdzy radzili jechać do Łodzi - tam był tomograf nowy i w dobrym stanie. Pojechaliśmy z Kryszyną do Łodzi. Wynik był jak wyrok: guz mózgu z niedobrą lokalizacją /tuż obok organów mowy i ruchu/. Z takim werdyktem przyjechaliśmy do Warszawy. A potem biegaliśmy po specjalistach i Ministerstwie Zdrowia, i decyzja wykonania operacji za granicą, w Berlinie, w uniwersyteckiej klinice Steglitz, bowiem w Polsce nie było wtedy kawitonu, laserowego lancetu do operacji mózgu, nad czym ubolewał profesor /wtedy docent/ Mazurowski.

Cała reszta jest znana: udana, 6-godzinna operacja z rozpoznaniem glejaka, jednego z najgorszych guzów mózgu. Po 3 miesiącach pobytu w domu przy opiece dwóch zawodowych pielęgniarek z Instytutu Onkologicznego wspieranych maksymalnym współudziałem Kici - czyli Kryszyny Kuźniak córki Kryszyny Jamroz i... śmierć. Kryszyna odeszła 9 lipca 1986 roku.

Nie będę opisywał swych przeżyć i doznań - to są bardzo osobiste, niemal intymne odczucia, ale jedno mogę powiedzieć: nikomu nie życzę takich przeżyć. Naprawdę nikomu.

Po roku - już w 1987 roku wpadłem na pomysł wmurowania pamiątkowej tablicy na domu „Kryszyna” - bo tak nazwał dziadek Kryszyny - Julian Gołębiowski ów dom sanatoryjny, chcąc w ten sposób uczcić przyście na świat ukochanej wnuczki. Szybko uzyskałem zgodę Urzędu Wojewódzkiego /takie wtedy były czasy/. Pomyślałem, że dobrze byłoby połączyć odsłonięcie tablicy z okolicznym koncertem.

Nie mogłem zwrócić się do nikogo lepszego w tej kwestii - jak do Bogusława Kaczyńskiego. Pan Bogusław propozycję przyjął i tak narodził się - jako „wczesniak” festiwal im. Kryszyny Jamroz, bo - na zakończenie bardzo pięknych występów Bogdana Paprockiego, Hanny Rumowskiej i Romy Owsieńskiej, Bogusław Kaczyński powiedział ze sceny: „Proszę Państwa - a dlaczego tylko pojedynczy koncert - dlaczego nie FESTIWAL?”

I z tym przesłaniem rozjechaliśmy się do domów. I mimo że czasy były politycznie bardzo

aktywne - to słowa o Festiwalu nie zostały zapomniane. Powiem wprost: gdyby nie zapał, energia i umiłowanie swojego miasta - Buska-Zdroju - ze strony ówczesnego burmistrza Stefana Komendy i dyrektora Centrum Kultury - Jerzego Cygana - to nasz piękny Festiwal nigdy by nie powstał... A potem przyszedł Artur Jaroń i... właśnie zbliża się 26 Festiwal imienia Kryszyny Jamroz wielkiej damy polskiej sceny operowej a przy tym bardzo pięknej kobiety, wspaniałej żony matki i... babci. Oby ten Festiwal trwał, słauił Busko, przyciągał melomanów i wspaniałych wykonawców a jednocześnie - by był przysłowiową kuźnią dla młodych śpiewaków. Już nią jest.

Sergiusz Mikulicz

Kryszyna Jamroz

XXI FESTIWAL

Po jubileuszowej fecie 20-lecia, kolejny festiwal okazał się nieco skromniejszy w artystyczne wydarzenia, co nie oznacza, że obniżył się jego artystyczny poziom. Nie, ten był jak zawsze wysoki, a kilka koncertów okazało się ważkimi wydarzeniami artystycznymi. Natomiast zmalała nieco ich liczba i terytorialny zasięg. Jak zawsze gośćmi festiwalu byli czołowi polscy muzycy, dyrygenci i śpiewacy. Już koncert inauguracyjny z udziałem Polskiej Orkiestry Sinfonia Iuventus prowadzonej doświadczoną batutą Tadeusza Wojciechowskiego, z udziałem Vadima Brodskiego (skrzypce) i Artura Jaronia (fortepian), był tego najlepszym dowodem. Dowodem wysokiego kunsztu wykonawczego był również *Koncert Muzyki Polskiej* z wykonaniu Śląskiej Orkiestry Kameralnej, Tomasza Strahla (wiolonczela), Aleksandry Gajeckiej-Antosiewicz (klawesyn) i Janusza Wawrowskiego (skrzypce). Dyrygował Jerzy Maksymiuk. W programie utwory polskich kompozytorów współczesnych – Andrzeja Panufnika, Henryka Mikołaja Góreckiego, Stanisława Moryto i Jerzego Maksymiuka.

Artur Jaroń, Tadeusz Wojciechowski, koncert Inauguracyjny XXI festiwalu

Sinfonia Iuventus, Vadim Brodski i Tadeusz Wojciechowski

Jak zawsze wiele koncertów poświęcono sztuce śpiewu. Jednym z takich był recital Małgorzaty Walewskiej, która w towarzystwie harfistki Małgorzaty Zalewskiej zaprezentowała wysmakowane interpretacje cyklu pieśni Reynalda Hahna oraz znanych arii operowych. Zestawienie brzmienia głosu i harfy okazało się interesującym doświadczeniem. Pozostając w świecie wokalistyki wspomnieć należy o operetce *Księżniczka czardasza* I. Kalmana w wykonaniu zespołów Gliwickiego Teatru Muzycznego. Po raz pierwszy w historii festiwalu przygotowano w całości koncertowe wykonanie opery. Była to *Carmen* G. Bizeta, z udziałem Magdaleny Idzik (Carmen), Katarzyny Trylnik (Micaela), Pawła Skałuby (Don Jose), Zbigniewa Maciasa (Toreador). Pod względem muzycznym koncert przygotował i prowadził Tadeusz Wojciechowski. Ważnym wydarzeniem okazało się wykonanie *Stabat Mater* G. Rossiniego. W gronie wykonawców, kwartet solistów w składzie: Joanna Freszel, Urszula Kryger, Adam Zdunikowski, Robert Gierlach. Ponadto Chór Filharmonii Śląskiej w Katowicach oraz Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Świętokrzyskiej. Nad całością wykonania czuwał od dyrygenckiego pulpitu Jacek Rogala. Interesującym okazał się *Wieczór polskich kontratenorów* z udziałem Jakuba Józefa Orlińskiego i Kacpra Szelażka. Dzisiaj obaj panowie zaliczani są do światowej czołówki tego typu śpiewaków.

Oczywiście, nie zabrakło też w koncertowych programach muzyki czysto popularnej. W cyklu *Gwiazdy polskiej estrady* wystąpiła Ewa Bem, której po koncercie długo nie chciano puścić ze sceny. Do tej kategorii należał też koncert *Siła głosu* zespołu Audio Feel oraz wieczór

ZOO z piosenkami Agnieszki Osieckiej, którego bohaterami byli Katarzyna Groniec i jej zespół.

Zespół Kameralny Filharmonii Świętokrzyskiej pod dykcją Jacka Rogali przygotował baśń muzyczną *Historia Małego Krawczyka* Tibora Harsányi'a. Koncert przygotowano z myślą o dziecięcej widowni, która z wypiekami na twarzy śledziła całe przedstawienie prowadzone narracją Agnieszki Nowak-Zagóry.

Oczywiście – jak zawsze - nie zabrakło w programie, spotkań z artystami w festiwalowej kawiarence, koncertów promenadowych, popisów muzycznej młodzieży, uczestników kursów prof. Marcina Baranowskiego i prof. Tomasza Strahla, występującej w cyklu *Estrada młodych*.

Festiwalowi towarzyszyła przygotowana przez Juliusza Multarzyńskiego wystawa fotograficzna – dokumentalna poświęcona Marcelli Sembrich, wielkiej polskiej śpiewaczce z przełomu XIX i XX wieku.

Festiwal Dzieciom, baśń Historia Małego Krawczyka

Małgorzata Walewska i Małgorzata Zalewska

Karolina Wieczorek i Salonowa Orkiestra Zdrojowa

Carmen G. Bizeta - Magdalena Idzik - Carmen, dyryguje Tadeusz Wojciechowski

Ewa Bem i jej zespół

Henryk Kuźniak

Śladami wspomnień - na marginesie obchodzonego 25-lecia Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego im. Krystyny Jamroz w Busku-Zdroju

Festiwal im. Krystyny Jamroz ma już swoją historię. Każdy kto był na jakimś koncercie w ciągu tych 25 lat pamięta emocje i przeżycia, które dzięki muzyce, kompozytorom, solistom - śpiewakom, wykonawcom - instrumentalistom, dyrygentom i prowadzącym koncerty, pozostały w jego pamięci i stanowią dla niego bardzo osobisty skarbiec wartości.

Wymieniając ogólnikowo artystów-wykonawców, dzięki którym przeżycia publiczności są głębokie i często nieprzemijające, nie wymieniam ich z nazwiska, czynię to rozmyślnie, ponieważ są to setki nazwisk i tylko przypomnienie ich zajęłoby kilka stron druku tego wspomnienia.

Publiczność festiwalowa to przede wszystkim kuracjusze korzystający z uzdrowiska, mieszkańcy Buska-Zdroju i okolic, którzy dobrze znają te nazwiska, gdyż mieli okazję je poznać podczas 25 festiwalowych lat.

Wszelkiego rodzaju wspomnienia charakteryzują się tym, że dotyczą przeszłości i związanych z nią zapamiętanych przeżyć, emocji, czy pewnego rodzaju nostalgii, jak również zdarzeń, które miały miejsce, i które z perspektywy czasu widać, że

były ważne.

W tym przypadku „ślady wspomnień” festiwalu, którego patronką jest Krystyna Jamroz, są uzależnione od emocji i przeżyć wynikających z serdecznych i bliskich powiązań rodzinnych i osobistych z Patronką Festiwalu i samym Buskiem jako miejscem Jej urodzenia i miejscem gdzie ja, jako dziecko w wyniku działań wojennych spędziłem kilka miesięcy, w tym samym czasie kiedy mieszkała tam z rodzicami młoda, jeszcze nikomu nieznana, Krystyna Jamroz, gdzie również moja żona, Krystyna, spędzała wakacje w domu swojego pradziadka Juliana Gołębiowskiego.

Nie ulega wątpliwości, że z Krystyną Jamroz musieliśmy się w tamtych czasach spotykać jako przechodnie, tam gdzie chodziło się najczęściej; na ulicy Stopnickiej, na rynku czy w kościele.

Nie wiedzieliśmy, że po latach będziemy bardzo blisko i będzie nas łączyła rodzina i przyjaźń.

Czas, o którym piszę to końcówka roku 1944 i początek roku 1945.

W wyniku działań wojennych znalazłem się w regionie Stopnicy, przebywałem wówczas u rodziny mojej mamy, gdzie miałem spokojnie i bezpiecznie przetrwać wojnę.

Uciekając z linii frontu znaleźliśmy się w Bu-

sku - byliśmy uciekinierami ze Stopnicy. Zamieszkaliśmy w pobliżu figury św. Antoniego, która stała i stoi do dnia dzisiejszego przy zbiegu ulic Łagiewnickiej i Stopnickiej, vis-a-vis której mieszkała Krystyna Jamroz wraz z rodziną. Mieszkaliśmy więc w odległości kilkuset metrów od siebie. Trzeba było lat żebyśmy poznali się osobiście. Takie są nieprzewidywane losy ludzkie. Nic więc dziwnego, że mam sentyment do tego miejsca i wspomnienia są bardzo osobiste.

Wielokrotnie, w wywiadach dla mediów, mówiłem o Krystynie Jamroz starając się ją opisać jako wybitną artystkę-wokalistkę, ale również jako osobę zwykłą, naturalną, która w każdej sytuacji umiała się znaleźć, potrafiła rozmawiać z „profesorami” ale również była bezpośrednia w kontaktach ze zwykłymi ludźmi, z „gospodarzem domu „/cieciem po warszawsku/, lub sprzątaczką.

Umiała rozmawiać z każdym, była naturalna, bezpośrednia i zawsze elegancka.

Kiedyś, pisząc o Krystynie Jamroz, jako osobie bardzo bezpośredniej w kontaktach międzyludzkich, podałem przykład - że jeszcze przed ślubem z Jej córką Krystyną, zaproponowała mi mówienie sobie po imieniu, co uratowało mnie przed dość kłopotliwym dla zięcia zwracaniem się per „mamusiu” do teściowej. To na pewno określiło nasze relacje rodzinne, które były relacjami przyjacielskimi, koleżeńskimi i takimi zostaną w mojej pamięci na zawsze.

Pisząc o Krystynie Jamroz chciałbym się odnieść do festiwalu, który na jej cześć i dla uczcze-

nia Jej pamięci został powołany, a szczególnie do jego początków, które były nie łatwe.

MY, czyli rodzina Krystyny Jamroz uczestniczyliśmy we wszystkich festiwalach, początkowo jako zaproszeni goście na rozpoczęcie i zakończenie festiwalu, później uczestniczyliśmy w całych festiwalach a nawet dłużej. Przyjazdy na rozpoczęcie i zakończenie festiwalu były dość męczące. Przyjeżdżaliśmy do Buska w dniu koncertu, najczęściej jechaliśmy jednym samochodem z Sergiuszem Mikuliczem. Wyjeżdżaliśmy rano z Warszawy, kilkanaście kilometrów przed Buskiem przebieraliśmy się w przydrożnym lasku w garniturę i wczesnym popołudniem byliśmy w Busku.

Obiad w miejscowej restauracji, spotkania, rozmowy i koncert a potem bywało, że nocowaliśmy w jakimś sanatorium, dzięki czemu mieliśmy okazję poznać Marconiego, Sanato, Sanatorium Wojskowe czy Włóknierz. Raz nocowaliśmy nawet w internacie jakiegoś liceum czy też technikum - nie pamiętam dokładnie nazwy. Ale bywało też, że wracaliśmy do Warszawy późną nocą.

Od czwartego festiwalu to się zmieniało, obok festiwalu planowaliśmy również kuracje w Busku.

Wcześniej dokonywaliśmy rezerwacji w Sanatorium Marconi na 21 dni, tydzień przed festiwalem, tydzień podczas festiwalu i tydzień wypoczywaliśmy po festiwalowych emocjach ale jeszcze w trakcie kuracji.

Dobrym duchem tego Sanatorium była Alunia Bednarska bardzo zaangażowana w organizowanie koncertów, szczególnie tych, które odbywały się w sali koncertowej Marconiego.

Nie czuliśmy się osamotnieni w Marconim,

ponieważ towarzyszyła nam rodzina i na prawach rodziny inni kuracjusze Marconiego.

Mam tu na myśli Anię Zarzycką, obecną zawsze podczas festiwalu jak również dr Renatę Kinasz z mężem Kaziem. A jeśli chodzi o kuracje, to uzupełnieniem były częste wysoki w towarzystwie innych kuracjuszy na basen miejski gdzie korzystając z zaproszenia Czesia Bednarskiego odbudowywaliśmy nadwyreżoną kondycję.

Pisząc My - rodzina miałem na myśli wujka Zbyszka Jamroza z Wrocławia - brata Krystyny Jamroz i jego żonę Marię. Ciocia i wujek również korzystali z zabiegów sanatoryjnych. Na kurację i festiwal zabieraliśmy również moja mamę, były w Busku na nasze zaproszenie też kuzynki z Warszawy - Ania Rutkowska /korzenie z Buska/ i Elżbieta Rydley z mężem z Londynu. Odwiedzali nas też podczas festiwalu nasi zaproszeni przyjaciele z Warszawy; Darek i Grażyna Pankowscy, Basia i Jurek Nowosielscy, Eliza i Andrzej Wrocławscy. Za moją namową zaczął przyjeżdżać na festiwal wraz z żoną Danusią Maksymilian Celeda, były wieloletni dyrektor Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przyjaciel ludzi sztuki i artystów. Wielce sobie ceniliśmy Danusię i Maksia jako gości festiwalu.

Ostatnie lata festiwalu spędzaliśmy w naszej ulubionej „Gromadzie”: będąc gośćmi festiwalu.

Byliśmy zawsze serdecznie witani i cieszyliśmy się ze spotkania z Grażynką Zalewską - bardzo miłą i profesjonalną, która kierowała i nadal kieruje tym hotelem.

W Gromadzie mieliśmy ładny apartament co pozawalało nam na organizowanie specjalnych

spotkań z naszymi festiwalowym przyjaciółmi.

Jak doszło do powstania Festiwalu?

W rok po śmierci Krystyny Jamroz w 1987 nastąpiło w Busku odsłonięcie tablicy pamiątkowej na Sanatorium „Krystyna”, które to sanatorium przed wojną było własnością rodzinną. Nazwa Sanatorium „Krystyna” nadana przez Dziadka na cześć swojej jedynej wnuczki Krystyny, zachowała się do dnia dzisiejszego.

W odsłonięciu tej tablicy uczestniczył burmistrz miasta Buska-Zdroju Stefan Komenda i niewielka grupa ludzi, głównie to była nasza bliska i dalsza rodzina; moja żona Krystyna, nasze dzieci Mateusz i Piotrek, Sergiusz Mikulicz, ciocia i wujek Zbyszek Jamrozowie, ciocia Jadzia Gołębiowska /korzenie z Buska/, moja mama, oraz rodzina mojej mamy z Buska i Stopnicy; Stasiu Godowski, Ela, Sławek i Mirek Górecki.

Niestety, wiele z tych osób już nie żyje.

Byli też obecni mieszkańcy Buska-Zdroju wśród nich tacy, którzy jeszcze z czasów szkolnych pamiętali Krysię Jamroz.

Tego samego dnia w Sanatorium Marconi odbył się koncert poświęcony pamięci Krystyny Jamroz, wykonany przez artystów Teatru Wielkiego w Warszawie, przyjaciół Krystyny, z którymi występowała w wielu przedstawieniach operowych.

Koncert prowadził Bogusław Kaczyński, osoba bardzo popularna, wręcz uwielbiana przez publiczność, krytyk muzyczny, autor audycji radiowych i wielu programów telewizyjnych poświęconych operze. Dyrektor Festiwalu Muzycz-

nego w Łańcucie i Festiwalu im Jana Kiepury w Krynicy.

Koncert ten miał wielkie znaczenie jeżeli chodzi o pewną ideę, która w rodzinie funkcjonowała już wcześniej a została publicznie określona i wypowiedziana przez Bogusława Kaczyńskiego podczas koncertu w Sanatorium Marconi w 1987 r.

Bogusław Kaczyński zwracając się w pewnym momencie do władz Buska-Zdroju zaapelował „Busko-Zdrój powinno mieć swój Festiwal im. Krystyny Jamroz.

Byłem na tym koncercie, słyszałem co powiedział Bogusław Kaczyński, od tego czasu minęło ponad trzydzieści lat, nie cytuję dosłownie Kaczyńskiego ale tak zrozumiałem jego wypowiedź.

Odsłonięcie tablicy i koncert w Sanatorium Marconi był pierwszym krokiem na drodze do stworzenia Festiwalu Muzycznego im. Krystyny Jamroz.

W rodzinie pomysłodawcą tej idei był Sergiusz Mikulicz – mąż Krystyny, który dzielił się z nami swoimi pomysłami. Odsłonięcie tablicy na Sanatorium Krystyna i koncert kolegów z okazji pierwszej rocznicy śmierci też było Jego pomysłem i to On zabiegał u władz lokalnych, żeby to mogło się dokonać.

Z perspektywy rodziny popieraliśmy Jego ideę ale nie wierzyliśmy w możliwość realizacji, były to w naszym mniemaniu „pobożne życzenia”, raczej utopijne.

Dziś mogę powiedzieć, że nie byliśmy wówczas „ludźmi głębokiej wiary” podczas gdy **Sergiusz Mikulicz był i chwala Mu za to.**

Przez kolejnych osiem lat mieliśmy z Buskiem kontakt sporadyczny, jeżdżąc do Krynicy

na narty zawsze zatrzymywaliśmy się w Busku na obiad, zapalaliśmy świeczkę na cmentarzu gdzie są pochowani pradiadkowie mojej żony, kładliśmy różyczkę pod tablicą na Sanatorium Krystyna i dalej w drogę.

Wracając również zatrzymywaliśmy się w Busku, gdzie zaopatrywaliśmy się w kilka zgrzewek Buskowianki, którą mamy zwyczaj pić nie tylko w Busku.

Po ośmiu latach od wmurowania tablicy pamiątkowej na Sanatorium Krystyna, odbył się pierwszy festiwalowy koncert w Busku-Zdroju.

Był to rok 1995.

Obecnie jest powszechna świadomość, że osobą, której zawdzięczamy zaistnienie Festiwalu Muzycznego im. Krystyny Jamroz, był legendarny dziś Burmistrz Buska-Zdroju - Stefan Komenda oraz jego pracownik Jerzy Cygan, który został powołany na stanowisko Dyrektora Domu Kultury.

Jerzemu Cyganowi burmistrz Komenda powierzył zadanie poszukiwania dyrektora artystycznego festiwalu i rozpoczęcie prac organizacyjnych przy festiwalu. W warunkach jakie wówczas istniały - zadanie dość karkołomne, brak odpowiednich funduszy, system sponsoringu w tym czasie w powijakach, jedynie co było - to chęci i energia tych wielce zaangażowanych osób.

Jerzy Cygan, muzyk-klarnecista i działacz społeczny wywiązał się z obowiązków nałożonych przez swojego przełożonego burmistrza Stefana Komendę znakomicie. Dyrektorem, którego wyszukał Jerzy Cygan został Artur Jaroń, utalentowany, koncertujący muzyk, nie z Buska ale z pobliskich Kielc, bardzo dobrze wykształcony a obecnie również zasłużony pedagog, pełen

energii zarówno w zdobywaniu sponsorów, wybitnych wykonawców ale również doceniający festiwalową publiczność co miało duże znaczenie dla kreowania programu poszczególnych edycji festiwalu.

Artur Jaroń to człowiek instytucja a poziom festiwalu jest Jego osobistym sukcesem.

Ze strony rodziny, drogi Arturze, serdeczne podziękowania i nieograniczona wdzięczność.

Pierwsze koncerty festiwalu odbywały się w warunkach bardzo skromnych. Brak odpowiedniej sali koncertowej. Brak odpowiednich instrumentów, szczególnie fortepianów, był poważnym mankamentem.

Dla uczestników, czyli festiwalowej publiczności dodam, że orkiestry i zespoły występujące podczas koncertów mają swoje instrumenty, fortepianów jednak swoich nie przywożą.

Fortepian w Sanatorium Marconiego był, ale mocno nadszarpnięty oparami siarki. Radzono sobie jednak niezłe - koncerty odbywały się w warunkach jakie były. Fortepiany wypożyczano na czas festiwalu, publiczność dopisywała. Korzystano więc z sali koncertowej Marconiego, w której odbywały się koncerty kameralne, starej muszli koncertowej, obok sanatorium w parku oraz sali miejscowego kina. Również miejscem koncertów był budujący się Kościół św. Brata Alberta i hala sportowa.

Przypominam sobie koncerty na świeżym powietrzu przy dobrej pogodzie, atmosfera była gorąca, słońce grzało niemiłosiernie.

Dziś wspominam te czasy i te koncerty sym-

patycznie, z pewnego rodzaju nostalgią chociaż nie były to wymarzone warunki do prezentowania muzyki operowej związanej z Patronką Festiwalu.

Wymieniając na początku artystów, solistów dyrygentów i prowadzących koncerty nie z nazwiska tylko ogólnie, chciałem wymienić w tym momencie jedno nazwisko, które utkwiło mi w pamięci z tego pierwszego, chyba najtrudniejszego okresu festiwalu.

To nazwisko Czesława Grabowskiego, który w tym okresie pełnił funkcje „nadwornego dyrygenta festiwalu”.

Minęło 25 lat i Czesław Grabowski - kompozytor i dyrygent- zasłużył w moim odczuciu na przypomnienie Jego zaangażowania i zapału w realizacji wielu koncertów.

W moim wspomnieniu wymieniłem kilkakrotnie Burmistrza Stefana Komendę, z którym spotykaliśmy się na festiwalach, ale muszę dodać, że kolejni burmistrzowie byli również nam przychylni czego niejednokrotnie doświadczyliśmy podczas otwarcia i trwania festiwalu.

Z Panem Burmistrzem Waldemarem Sikorą mamy bardzo serdeczne kontakty. Podczas mojego jubileuszu 80-lecia zorganizowanego w Czelandzi przez władze mojego rodzinnego miasta Czelandzi, Pan Burmistrz Waldemar Sikora obecny na koncercie, został serdecznie wraz z delegacją z Buska-Zdroju powitany przez Burmistrza Miasta Czelandzi Zbigniewa Szaleńca, co też było dla mnie, jako jubilata, zdarzeniem niezapomnianym i bardzo przyjemnym.

Jeszcze ostatni akapit poświęcony tym, którzy pozostaną w naszej serdecznej pamięci, na-

szym znajomym i przyjaciołom, których nie mam śmiałości wymienić z nazwiska i imienia.

Nasi przyjaciele i znajomi festiwalowi, to Ci których poznaliśmy w Busku podczas pobytów festiwalowych i kuracyjnych. To Ci, których spotykaliśmy podczas zabiegów leczniczych, gimnastyki, podczas spacerów po parku i podczas koncertów odbywających się w różnych miejscach i tych, z którymi spotykaliśmy się w pokojach sanatoryjnych czy w hotelu, w naszej Gromadzie.

Mówiąc o naszych przyjaciółach myślę również o tych, którzy pracowali na festiwalu i dla festiwalu, przedstawiciele mediów, dziennikarzy, a szczególnie dziennikarki, radiowców, dokumen-

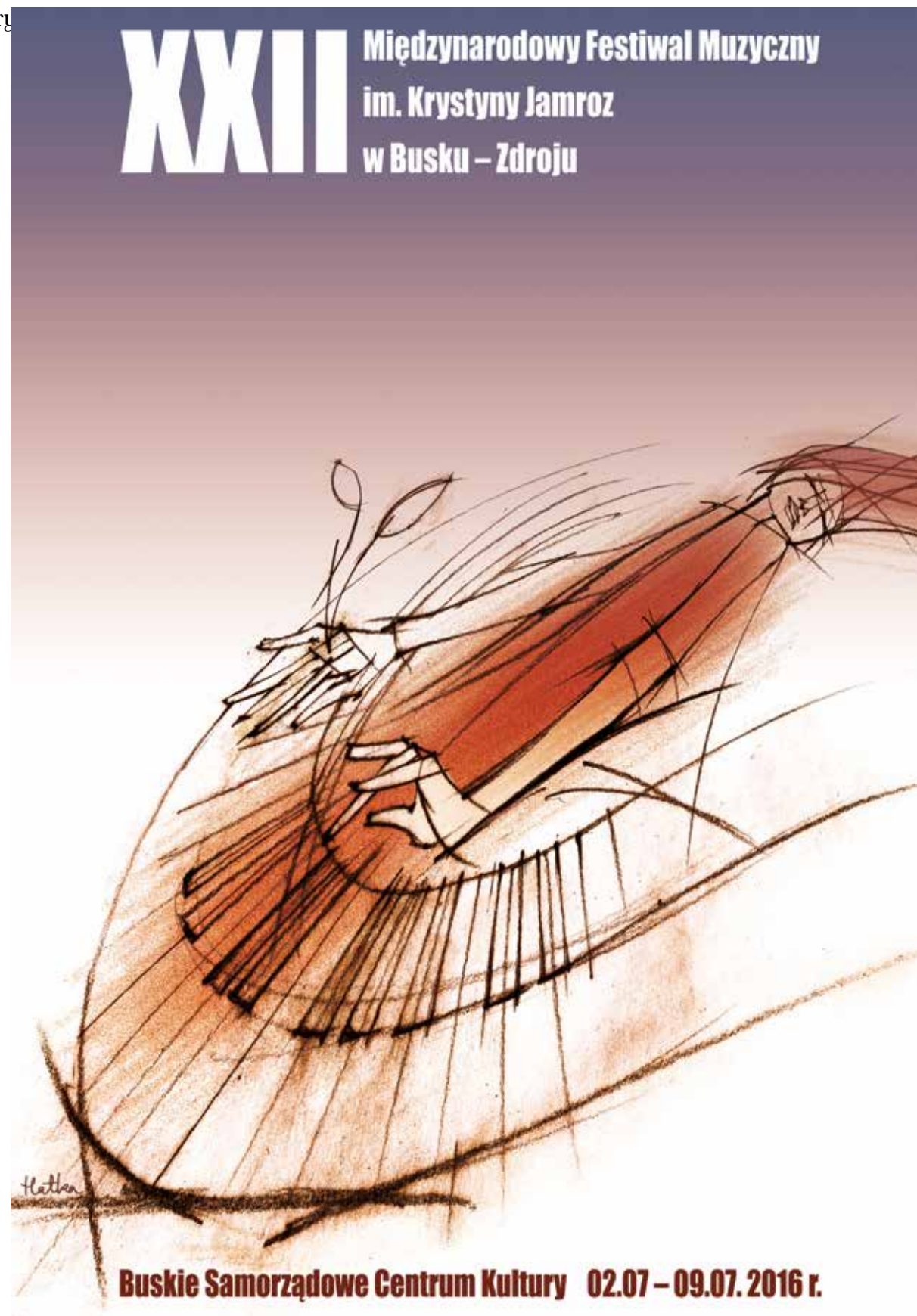
tujących festiwal fotografików i innych, którzy uświetnili swoją obecnością festiwal.

Nie wymieniam ich z nazwisk ani imion, ale Oni wiedzą, że to o nich chodzi, i że pozostaną Oni w naszej pamięci i naszych sercach na zawsze.

I to są właśnie owe „ślady pamięci” obecne w naszej świadomości, które zawdzięczamy temu co było i co się zdarzyło podczas 25 lat trwania Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego im. Krystyny Jamroz w Busku-Zdroju.

O sentymentach w imieniu Rodziny Patronki Festiwalu, napisał mąż córki Krystyny Jamroz,

XXII FESTIWAL

Na inaugurację przygotowano kolejną projekcję filmu *Pamięci Krystyny Jamroz* w reżyserii Tadeusza Kapela i Janusza Cegiełły. Zdecydowano też, że od XXII festiwalu film ten będzie stałym elementem inauguracji. Jak zwykle festiwal zapewniał szeroką formułę programową, w której każdy mógł znaleźć coś dla siebie.

*Otwarcie wystawy poświęconej Krystynie Jamroz.
Adam Czopek i Artur Jaroń*

Koncert inauguracyjny wypełnił recital Erica Lu, amerykańskiego pianisty, laureata wielu renomowanych konkursów. W programie, 24 *Preludia* z opusu 28 oraz *I koncert fortepianowy e-moll op. 11*. Soliście towarzyszyła Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Podkarpackiej w Rzeszowie, dyrygował Mirosław Jacek Błaszczyk. Był to koncert, o którym długo się będzie pamiętało. Drugi recital fortepianowy należał do młodego łotewskiego pianisty Georgija Osokinsa, który udowodnił, że ma nie tylko wybitny talent i wirtuozowskie zacięcie ale dysponuje również umiejętnością wciągnięcia słu-

chacza w wir muzycznej narracji. Trzeci recital XXII Festiwalu należał do wybitnego rosyjskiego skrzypka Maxima Vengerowa, któremu przy fortepianie towarzyszyła Polina Osetinskaya. To był również niezwykle udany wieczór, Vengerow zachwycał urodą dźwięku, znakomitym operowaniem barwą oraz krystalicznie czystą intonacją. Koncert zakończył się owacją na stojąco i czterema bisami.

Towarzysząca festiwalowi wystawa
Wielkie Formaty

Owacyjnie przyjęto przedstawienie musicalu *Człowiek z La Manchy* M. Leigha w wykonaniu Teatru Muzycznego w Łodzi. Rola tytułowego bohatera kreował z powodzeniem Zbigniew Macias. Interesująca reżyseria i oprawa scenograficzna oraz młodzi wykonawcy sprawiają, że przedstawienie od blisko 20 lat nie schodzi z afisza.

Interesującym wydarzeniem okazał się Koncert pamięci *Bogusława Kaczyńskiego*. Pojawili się w nim artyści, których zawsze chętnie w Busku – i nie tylko - promował. Grażyna Bro-

dzińska, Małgorzata Długosz, Iwona Tober, Roma Owsieńska, Witold Matulka, Dariusz Stachura, Adam Szerszeń, Tadeusz Szlenkier i Zbigniew Macias. Śpiewacy w towarzystwie Orkiestry Filharmonii Zabrzeńskiej, pod dyktando swojego szefa, Sławomira Chrzanowskiego, przenieśli publiczność w niezapomnianą atmosferę koncertów Bogusława Kaczyńskiego.

Wydarzeniem było wykonanie *Requiem* Gabriela Fauré. Wykonawcy; Aleksandra Zamojska – sopran, Adam Szerszeń - baryton oraz Orkiestra Filharmonii Świętokrzyskiej w Kielcach prowadzona batutą Jacka Rogali zadbała o właściwe budowanie dramaturgii i klimatu tego wspaniałego dzieła. Było to wykonanie wzruszające skupieniem i pełnią ekspresji. *Requiem* poprzedził Koncert organowy *g-moll FP 93* Francisca Poulenca zagrany przez Romana Peruckiego.

Przechodząc w rejony muzyki popularnej, nie można przeoczyć koncertu muzyki Henryka Kuźniaka. Zorganizowano go w 80-tą rocznicę urodzin kompozytora. W cyklu *Gwiazdy Polskiej Estrady* wystąpili Jacek Wójcicki i Monika Węgiel. Był to retrospektywny przegląd piosenki europejskiej oraz polskiej okresu międzywojennego. Trzeci koncert tego gatunku był wieczorem Mieczysława Szczęśniaka i tria Krzysztofa Herdina. Jego miejscem była synagoga w Pińczowie. Tradycyjnie też przygotowano program z cyklu *Festiwal Dzieciom*, tym razem była to *Magiczna podróż z panem Ksylofonem* w wykonaniu Zespołu Perkusyjnego Filharmonii Świętokrzyskiej.

Na finał przygotowano specjalny koncert, *In memoriam w 30 rocznicę śmierci Krystyny Jamroz*. Jego program został zesta-

po trzynastoletniej przerwie, reaktywowano Ogólnopolski Konkurs Wokalny im. Krystyny Jamroz, który od tego momentu rozgrywany jest każdego roku jako impreza towarzysząca festiwalowi.

wiony z fragmentów oper, w których patronka festiwalu odnosiła największe sukcesy. Bohaterami wieczoru byli: Katarzyna Hołysz, Agnieszka Rehlis, Jacek Jaskuła i Paweł Skołuba. Orkiestrą Filharmonii Śląskiej w Katowicach dyrygował Tadeusz Wojciechowski. Po koncercie zachwycona publiczność urządziła wykonawcom wielominutową owację na stojąco.

Podczas tego festiwalu,

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Podkarpackiej w Rzeszowie,
dyryguje Mirosław Jacek Błaszczyk, przy fortepianie Eric Lu

*Rober Grudzień
Jerzy Zelnik*

*Artur Jaroń
Klaudia Duda*

Oleg Kaskiv

*Wirtuozi Lwowa w kościele pw.
św. Mikołaja w Solcu-Zdroju*

Człowiek z La Manchy, Teatr Muzyczny w Łodzi

*Muzyka i poezja
R. Grudzień, A. Jaroń, A. Zdunikowski
K. Duda, J. Żelnik, G. Agratina*

WSPOMNIENIE

Przeeglądając strony internetowe często możemy natknąć się na zdjęcia z kosmosu wykonane za pomocą teleskopu Hubble'a a wśród przepięknych zdjęć podziwiać narodziny nowych gwiazd.

Zapewne w innej skali i na innej płaszczyźnie Pan Bóg dał mi możliwość stać się świadkiem powstawania nowego wydarzenia muzycznego w Busku-Zdroju. Kiedy przez decyzję księdza biskupa Stanisława Szymeckiego dnia 21. lutego 1993 roku, zostałem posłany, aby kontynuować budowę kościoła w Parafii św. Brata Alberta w Busku-Zdroju, bez moich zasług znalazłem się w centrum wydarzeń, które dotyczyły rozblęsku „nowej gwiazdy”, którą miał się stać Międzynarodowy Festiwal im. Krystyny Jamroz.

W roku 1995. dowiedziałem się od Pana Jerzego Cygana, z którym łączyła mnie życzliwa znajomość o jego marzeniach dotyczących zorganizowania Festiwalu, ale patrzyłem na to z pewnym niedowierzaniem, bo festiwale wydawały mi się być zawsze związane z wielkimi salami koncertowymi i z utrwalonymi środowiskami muzycznymi, w których takie zjawiska artystyczne tworzyły się przez lata. Ku mojemu zdziwieniu Pan Jerzy Cygan przyszedł do mnie z Panem Arturem Jaroniem, (którego wtedy właśnie miałem przyjemność poznać) z informacją, że festiwal zostanie zorganizowany i na początek proszą o Mszę Świętą w intencji patronki Festiwalu śp. Krystyny Jamroz i o pomyślność dla tego tworzącego się dzieła. Przy tej pewnie okazji złożyłem swój podpis pod jakimś dokumentem założycielskim.

Istotnie Msza Święta została odprawiona we wspomnianych intencjach 16. lipca 1995 roku w tymczasowej kaplicy znajdującej się w Domu Parafialnym Parafii św. Brata Alberta, w której z braku kościoła sprawowaliśmy wówczas liturgię. W głębi holu pomieszczenia, w ciasnym prezbiterium na niskim podwyższeniu stał prowizoryczny ołtarz, a obok przywiezione przez organizatorów niewielkie przenośne elektroniczne organy. Blisko ołtarza rodzina Krystyny Jamroz, organizatorzy i artyści, którzy przyszli, aby być u początku dzieła. W sumie kilkaset osób, mieszkańców Buska-Zdroju i kuracjuszy tłoczących się w holu i bocznych salach prowizorycznej kaplicy. Wtedy uświadomiłem sobie, że dzieje się coś bardzo ważnego, z czego jeszcze do niedawna nie zdawałem sobie sprawy.

W czasie Mszy Świętej składałem dziękczynienie Bogu za talent śp. Krystyny Jamroz, prosiłem, żeby Bóg nagroził ją niebem, modliłem się za organizatorów festiwalu: burmistrza pana Stefana

Komendę, pana Jerzego Cygana i pana Artura Jaronia, żeby nie wygasł w nich ten szalony zapal i w intencji wszystkich, którzy kiedykolwiek będą przykładać rękę do tego dzieła. W czasie Mszy Świętej zabrzmiały organy utworem wykonanym na inaugurację, jeśli się nie mylę, przez pana Artura Jaronia i utwór na głos solowy w wykonaniu Pani Elżbiety Saramy. Po Mszy świętej wszyscy udali się na Koncert do Parku Uzdrawiskowego.

Tak więc Międzynarodowy Festiwal Imienia Krystyny Jamroz rozpoczął się „w Imię Boże” w skromnej kaplicy świętego Brata Alberta, który przecież też był artystą i jestem przekonany, że patronuje i błogosławi gdzieś z góry festiwalowi.

Przez kolejne lata, rok po roku rósł i rozwijał się Międzynarodowy Festiwal Imienia Krystyny Jamroz, rósł również i stawał się coraz piękniejszy kościół św. Brata Alberta. Mury kościoła wciąż surowe i niewykończone gościły coraz to znakomitszych artystów, orkiestry, chóry, solistów i coraz liczniejszą publiczność. Groteskowe czasami bywały sytuacje, kiedy goście przybyli na koncert spoza Buska-Zdroju patrząc na udekorowane płótnami rusztowania uważali to za celową aranżację wnętrza.

Zmarły w tym roku Maestro śp. Krzysztof Penderecki, który kilkakrotnie dyrygował w czasie koncertów w naszym kościele, w jednym z wywiadów chwalił akustykę kościoła, jako bardzo pasującą do jego utworów.

Po 25-ciu latach z wielką satysfakcją mogę napisać, że byłem świadkiem powstawania tego festiwalu jako narodzin „nowej gwiazdy”. Myślę też, że fakt, iż w kościele pw. Św. Brata Alberta w Busku-Zdroju rokrocznie wykonywane były przez wielkich utytułowanych mistrzów znakomite koncerty, wpłynął i na moje decyzje, żeby w ukończonym już wnętrzu kościoła zbudować organy.

Obecny instrument posiada dwa manualy i 26 głosów. Koncertujący w ubiegłym roku w naszym kościele znakomity organista z Gdańska pan profesor Roman Perucki przygotował dyspozycję rozbudowy organów, którą obecnie realizujemy. Instrument uzyska trzeci manual a nowe głosy o brzmieniu smyczkowym umieszczone w szafie ekspresyjnej, dadzą mu nowe brzmienie i umożliwią wykonywanie muzyki z każdej epoki, czyniąc instrument koncertowym. Organ w kościele św. Brata Alberta docelowo będą posiadać 40 głosów i dołączą do nielicznej grupy największych instrumentów na ziemi świętokrzyskiej. To poniekąd też jest pewien owoc Festiwalu i mam nadzieję, że stanie się początkiem stałych recitali organowych w Uzdrawisku w Busku-Zdroju.

*Ks. prałat Marek Podyma
czerwiec 2020 r.*

XXIII FESTIWAL

Edycja tego festiwalu odbyła się w dniach od 1 do 8 lipca, jak zawsze w jego bogatym programie każdy mógł znaleźć coś dla siebie. Koncerty symfoniczne, kameralne, recitale fortepianowe, skrzypcowe i organowe, koncert pieśni polskich, muzyka sakralna, chóralna, filmowa oraz przedstawienia. W sumie blisko 30 wydarzeń, często po dwa, trzy jednego dnia. Jak zwykle buski festiwal dał szansę pokazania swoich umiejętności sporej grupie młodych muzyków, co zresztą świetnie zostało przez nich wykorzystane.

Koncert inauguracyjny oraz koncert finałowy były czystym popisem sztuki wokalne. Pierwszy z nich *Bel canto w kurorcie* był okazją spotkania scenicznego doświadczenia ze sceniczną młodocianością. Joanna Woś, Aleksandra Zamojska, Grzegorz Szostak, Adam Sobierajski (wszyscy pochodzą ze świętokrzyskiego) spotkali się na scenie z laureatami Konkursu Wokalnego im. Krystyny Jamroz – Bożeną Bujnicką, Klaudią Dudą, Zuzanną Klemańską i Szymonem Mechlińskim. Pod względem muzycznym koncert przygotował i prowadził Tadeusz Wojciechowski. Najkrócej rzecz ujmując było to spotkanie z najpiękniejszymi fragmentami operowej klasyki w znakomitym wykonaniu. Młodzi śpiewacy udowodnili, że przyznane im konkursowe laury były jak najbardziej uzasadnione. Z kolei koncert finałowy oddano do dyspozycji artystom ukraińskim. Członkowi soliści Opery Lwowskiej: Olesia Bubela, Ludmiła Ostasz, i Marfa Szumkowa oraz Roman Koren, Petro Radejko i Wasyl Sadowsky zaprezentowali program nieśmiertelnych operowych i operetkowych hitów z kupletami Treadora z *Carmen*, *La donna e mobile* z *Rigoletta* oraz *Barkarolą* z *Opowieści Hoffmanna* na czele. Koncertem dyrygował Myron Jusypowicz, grała Orkiestra Filharmonii Podkarpackiej w Rzeszowie.

Jednym z najważniejszych wydarzeń XXIII festiwalu okazał się recital fortepianowy Charlesa Richarda Hamelina z Kanady. Pianista pięknym dźwiękiem, absolutną swobodą techniczną i znakomitą dynamiką przykuł uwagę słuchaczy od pierwszej chwili swojego występu. Wymakowany program, w którym zestawiono utwory Fryderyka Chopina, Amazaspas Babadżaniana oraz Roberta Schumanna wykonany został z ogromną wrażliwością, wyobraźnią i kulturą muzyczną. W tych samych kategoriach należy ująć recital Bomsori Kim o znakomicie rozplanowanej dramaturgii. Młoda skrzypaczka urzekła od pierwszej do ostatniej nuty elegancją frazowania, wyrazistą i przejrzystą artykulacją oraz umiejętnością budowania formy prezentowanych utworów. Szczególną uwagę zwracała świetna współpraca z akompaniorką Hanną Holeksą. Jedna z pań po koncercie stwierdziła krótko – „Dla takiego koncertu mogłabym przyjeżdżać na buski festiwal każdego roku.” Równie wysoko należy ocenić drugi recital skrzypcowy. Jego bohaterką była Veriko Tchumburidze, laureatka I nagrody XV Międzynarodowego Konkursu im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu. Solistce towarzyszyła Orkiestra Kameralna Polskiego Radia Amadeus prowadzona tego wieczoru batutą Anny

*Bohaterowie koncertu Bel Canto w Kurorcie
G. Szostak, A. Zamojska, B. Bujnicka,
Z. Klémańska, K. Duda, A. Sobierajski, J. Woś*

Duczmal-Mróż. Najistotniejszym punktem programu okazał się *Koncert skrzypcowy A-dur KV 219* W. A. Mozarta, w którym solistka dowiodła ogromnego talentu, wrażliwości i wspaniałej muzykalności. Jej gra urzekała pięknym nasyconym dźwiękiem i techniczną wirtuozerią. Jak zawsze znakomite wrażenie pozostawił swoją mistrzowską grą duet: Łukasz Długosz i Agata Kielar, którzy wystąpił w koncercie *Ave Maria. Sonata g-moll na dwa flety i organy RV 103* Antonio Vivaldiego zagrana w towarzystwie organisty Romana Peruckiego była tego najlepszym dowodem.

**Koncert Bel Canto
w Kurorcie**
Grzegorz Szostak,
Aleksandra Zamojska

**Koncert Bel Canto
w Kurorcie**
Bożena Bujnicka,
Zuzanna Klemańska,
Szymon Mechliński,
Klaudia Duda

Jan Tokarz i prowadzona przez niego
Orkiestra Dęła Buskiego Samorządowego Centrum Kultury

Gorąco przyjęto klubowy koncert Krzesimira Dębskiego w kawiarni hotelu Bristol. To był świetny powrót do popularnych na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych koncertów muzyki jazzowej. Najkrócej można ten koncert określić mianem fantastycznej zabawy muzyką prowadzoną przez wytrawnych muzyków, którzy znakomicie czują jej charakter i klimat. Miało się wrażenie, że cały koncert to jedna wielka

improvizacja nadająca wieczorowi kameralny charakter i klimat.

Z kolei bałkańskie klimaty i rytmy zaprezentował serbski Zespół Pieśni i Tańca *Gradimir* z Belgradu. Zespół zachwycał barwnymi strojami oraz dynamiką, temperamentem w realizacji serbskich tańców ludowych. Zadziwiała kondycja fizyczna i wytrzymałość tancerzy w realizacji skomplikowanych sekwencji tanecznych i scenek rodzajowych. Zespół dał dwa koncerty w Busku i Solcu-Zdroju.

Dużym zainteresowaniem cieszyło się urokliwe przedstawienie *Krainy uśmiechu* Lehara w wykonaniu zespołów Teatru Muzycznego w Łodzi. Nie mniejszym recital, Urszuli Kryger, którego program zestawiony został z polskich pieśni Mieczysława Karłowicza, Karola Szymanowskiego, Władysława Żeleńskiego, Fryderyka Chopina i Stanisława Moniuszki. Rolę wytrawnego akompaniatora przyjął w tym koncercie na siebie Artur Jaroń. Synagoga w Pińczowie była miejscem udanego benefisu Vadima Brodskiego, któremu towarzyszył Brodski Quartet. Koncert był pokazem znakomitej wirtuozerii i wysokiej kultury wykonawczej.

Festiwalowi towarzyszyły dwie wystawy, fotograficzna *Festiwalowe Reminiscencje*, Piotra Kalety, buskiego artysty fotografika oraz *Wielkie formaty 2017* w galerii „Zielona”. Jej autorami byli artyści Buska-Zdroju Tamara Maj, Piotr Kaleta, Bogdan Ptak i Marek Wawro.

Koncerty plenerowe zawsze cieszą się popularnością

Jerzy Cygan

Kraina uśmiechu F. Lehara Teatr Muzyczny w Łodzi

Orkiestra Kameralna Polskiego Radia Amadeus, Anna Duczmal-Mróż, dyrgent

Veriko Tchumburidze

WSPOMNIENIE

Tak sobie myślę „w starożytności znano dwa słowa na określenie czasu, Chronos - czas zegarowy, chronologiczny i Kairos - oznaczające właściwy, odpowiedni moment”.

Jubileusz XXV edycji Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego im. Krystyny Jamroz w Busku-Zdroju to nie tylko okazja do usystematyzowania chronologii zdarzeń, ale także podkreślenie momentu, kiedy i jak rodziła się idea festiwalu.

A więc po kolei.

W październiku 1987 roku, w rok po śmierci Krystyny Jamroz, na budynku sanatorium „Krystyna” została wmurowana tablica pamiątkowa, poświęcona tej wielkiej artystce, urodzonej w Busku-Zdroju.

Z tej też okazji, w sali koncertowej sanatorium „Marconi” odbył się koncert, który prowadził Bogusław Kaczyński. On to wówczas dał pod rozwagę władzom miasta, by w przyszłości zorganizować festiwal muzyczny imienia ich rodaczki. O tym fakcie wiedzą wszyscy albo większość ale nieliczni zapewne wiedzą, jak to wszystko zaczęło się materializować.

Był już rok 1994. Wtedy to ubiegałem się o pracę w tutejszym urzędzie Miasta i Gminy. Zarząd Rady Miejskiej interesowały przede wszystkim moje pomysły w zakresie ożywienia kulturowego najbliższego środowiska. Przedstawiłem szereg moich propozycji, ale jako najważniejszym zadaniem miało być zorganizowanie festiwalu muzycznego im. Krystyny Jamroz. Zyskałem tym akceptację i powierzono mi stanowisko kierownika Referatu Kultury.

Od pierwszych dni mojej pracy organizację festiwalu potraktowałem priorytetowo.

Skontaktowałem się z ówczesnym dyrektorem Filharmonii Kieleckiej, p. Tomaszem Szrederem, ponieważ poszukiwałem osoby, która mogłaby zająć się stroną artystyczną festiwalu. Rozmowa była długa i wyczerpująca, po czym p. Tomasz Szreder wyraził zgodę, na objęcie funkcji dyrektora, rodzącego się w Busku-Zdroju Festiwalu Muzycznego im. Krystyny Jamroz. O wszystkich ustaleniach poinformowałem Burmistrza MiG Busko-Zdrój p. Stefana Komendę. Nastąpiły dalsze kroki w przygotowywaniu festiwalu. Kiedy już sprawy organizacyjne zmierzały ku końcowi, nadeszła informacja o odwołaniu dyrektora Filharmonii Kieleckiej - p. Tomasza Szredera z zajmowanej funkcji. Był to maj 1995 r. wtedy to Pan Burmistrz był zdecydowany zrezygnować z organizacji festiwalu. Ja, mimo wszystko tkwiłem w uporze w poszukiwaniu osoby, która sprostałaby naszym oczekiwaniom. Nie ustałem w przekonywaniu p. Stefana Komendy o konieczności realizacji naszego przedsięwzięcia. W czasie moich rozmyślań, szukania kontaktów, wykonywania telefonów do różnych osób, pewnego dnia zjawił się u mnie w pracy p. Artur Jaroń, wówczas bardzo młody człowiek, pełen wyobraźni i z dużą energią. Osobiście nie znałem p. Artura, ale po naszej rozmowie zaufałem mu, myśląc jednocześnie, że przekonam jednak

Chór Mulierum Schola Gregoriana Clamaverunt

burmistrza o tym, że p. Artur sprawdzi się jako dyrektor festiwalu. Po wielu niełatwych rozmowach doszło do dalszych prac organizacyjnych.

Panu Arturowi powierzono zadania związane z programem koncertów festiwalowych, w tym funkcję dyrektora festiwalu. I tak się zaczęło: powołano Komitet Honorowy, w skład którego weszli m.in.: wojewoda kielecki Zygmunt Szopa, burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój Stefan Komenda, dyrektor Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach Marek Kędzior, Krystyna Kuźniak - córka patronki festiwalu, mąż Krystyny Jamroz Sergiusz Mikulicz, Artur Jaroń jako dyrektor festiwalu, ksiądz kanonik Marek Podyma oraz dyrektorzy obiektów sanatoryjnych w Busku-Zdroju. Honorowym przewodniczącym został wojewoda kielecki Zygmunt Szopa. natomiast funkcję przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego powierzono mojej osobie. Wtedy to ówczesny kielecki miesięcznik IKAR donosił m.in. "po latach oczekiwań, nadziei, projektów i przymiarek Busko-Zdrój ma wreszcie swój upragniony Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamroz, słynnej polskiej śpiewaczki, która urodziła się w tym właśnie mieście. Na pierwszym festiwalowym koncercie w kościele św. Brata Alberta 16 lipca 1995 r. zgromadziło się wielu kuracjuszy z miejscowych sanatoriów, którzy podobnie jak władze miasta i gminy, województwa oraz najbliższa rodzina patronki festiwalu: córka Krystyna Kuźniak z mężem Henrykiem - kompozytorem, mąż Sergiusz Mikulicz oraz brat, Zbigniew Jamroz z żoną. Wszyscy oni z bijącym sercem oczekiwali muzycznych wrażeń, świadomi tego, że być może uczestniczą w historycznej chwili. Natomiast w Parku Zdrojowym czekała na publiczność prawdziwa uroczysta inauguracja festiwalu. Marszem z Barona Cygańskiego J. Straussa melomanów powitała Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Kieleckiej pod batutą Zbigniewa Goncerzewicza".

Tak też wtedy pisał nieżyjący już dzisiaj Leszek Marciniak, redaktor „Buskiego Słownika” (Wspomnienia o Krystynie Jamroz) "...organizowanie buskiego festiwalu stało się możliwe, od kiedy burmistrzem miasta został Stefan Komenda, a kierownikiem Referatu Kultury UMiG został Jerzy Cygan, na którego barki spadły obowiązki załatwiania spraw technicznych. To oni obaj potrafili zmobilizować wszystkie siły i środki oraz pozyskać sponsorów..."

Mnie, jako temu pierwszemu, który podjął się trudnej, a zarazem cennej inicjatywy, jest szczególnie miło, że moja praca włożona w to artystyczne dzieło, została zauważona, nie tylko przez włodarza tego miasta, za co Zarząd wyróżnił mnie nagrodą pieniężną, natomiast Wojewoda Kielecki Zygmunt Szopa skierował do mnie piękne w treści podziękowanie:

PAN
JERZY CYGAN

Składam Panu serdeczne podziękowania za podjęcie pięknej i cennej inicjatywy oraz wysiłek włożony w organizację I Festiwalu Muzycznego im. Krystyny Jamroz w Busku-Zdroju.

Dzięki Panu kalendarz imprez kulturalnych naszego województwa wzbogacił się o kolejną wartościową pozycję, zaś imię słynnej śpiewaczki nie zostanie zapomniane w jej rodzinnych stronach.

Dzięki Panu też udziałem wielu melomanów stały się - i mam nadzieję, że będą w przyszłości - niezapomniane chwile przy nieprzymijająco pięknej i wartościowej muzyce

Jeszcze raz dziękuję i życzę Panu wielu sukcesów w życiu zawodowym i osobistym.

Zygmunt Szopa

Kielce, 28 września 1995r.

Oceniając festiwal z perspektywy minionych dwudziestu pięciu lat sądzę, że każda kolejna jego edycja to nie tylko stały rozwój, ale również wyjątkowe wydarzenie w dziedzinie kultury muzycznej co jednoznacznie wiązało się z udziałem w festiwalowych koncertach artystów z najwyższej półki oraz ze znakomitym doбором repertuaru. Od samego początku festiwal nie miał zamkniętej formuły.

Otrzymywał wiele pochlebnych recenzji jak chociażby w krakowskim miesięczniku poświęconym kulturze - „Suplement”, w którym napisano „Od kilku lat dochodziły do nas wieści, że w Busku-Zdroju dzieje się dobrze. To piękne uzdrowisko pracuje nie tylko dla fizycznego zdrowia, ale i duchowości swych gości... Gratuluję pomysłodawcom i organizatorom festiwalu. I obiecuję: za rok będziecie mieli jeszcze jednego stałego gościa a Sanatorium „Marconi” - jeszcze jednego pensjonariusza. Czy o to również chodziło...”

Wspomnę tylko, że przez kolejnych dwanaście festiwali dane mi było pracować z Arturem Jaroniem,

z czego jestem bardzo dumny, on nigdy nie zawiódł mojego zaufania.

Na mojej festiwalowej drodze spotkałem wielu wspaniałych ludzi, artystów, sponsorów rozumiejących kulturę, wspaniałych pracowników Domu Kultury, a także przedstawiciele innych instytucji gminnych, powiatowych, wojewódzkich, którzy służyli pomocą w realizacji wydarzeń festiwalowych.

Uczestnicząc w ostatnich latach, już jako meloman na koncertach festiwalowych, jestem dumny, że przyczyniłem się do tego, aby takie przedsięwzięcie powstało. Dodatkowo cieszy mnie fakt, że społeczność miasta, goście, kuracjusze, mogą doznawać wielu artystycznych wzruszeń. A sam festiwal rozśławia moje miasto.

Na zakończenia przypomnę, że polski filozof i etyk Henryk Elzenberg powiedział „..... gdyby z kultury wykreślić wszystko, co w nią włożyli ludzie bez wiary w człowieka i jego przyszłość, niewiele by z tej kultury zostało....”

Jerzy Cygan

*Dyrektor Domu Kultury - BSK w latach 1995-2006
obecnie Prezes Stowarzyszenia Przyjaciół Festiwalu Muzycznego
im. Krystyny Jamroz w Busku-Zdroju*

XXIV FESTIWAL

Festiwal trwał od 30 czerwca do 7 lipca i miał w programie 26 koncertów i spektakli muzycznych. W związku z obchodami 100-lecia odzyskania niepodległości programy wielu koncertów zdominowała twórczość polskich kompozytorów. Byli w tym zestawie nie tylko Moniuszko, Nowowiejski, Kurpiński czy Różycki, ale również Penderecki, Kilar, Górecki i Lutosławski.

Otwarcie XXIV Festiwalu Robert Dąbal - dyrektor BSCK,
Waldemar Sikora - burmistrz Buska-Zdroju, Artur Jaroń - dyrektor festiwalu

Chór Politechniki Rzeszowskiej

Wydarzenia tego festiwalu zdominowały cztery znakomite recitale, w tym trzy fortepianowe: Szymona Nehrunga, Eugena Indjica i Rafała Blechacza, któremu towarzyszyła świetna koreańska skrzypaczka Bomsori Kim. Laureatka głównych nagród kilku prestiżowych międzynarodowych konkursów wiolinistycznych, którą festiwalowa publiczność poznała rok wcześniej. Ponadto swój recital wokalny miała ceniona śpiewaczka Joanna Woś. Wysmakowany program każdego z nich i jego znakomite wykonanie dawały słuchaczom pełnię artystycznej satysfakcji festiwalowych koncertów. Tradycyjnie festiwal gościł plejadę znakomitych artystów polskich i zagranicznych.

Jak zwykle festiwalowe wydarzenia odbywały się nie tylko w Busku-Zdroju, ale również w kilku miejscowościach w pobliżu tego miasta: Solec-Zdrój, Szaniec, Pińczów, oraz dalszych jak Gliniany i Ożarów. Gotycka Kolegiata w Wiślicy była miejscem prawykonania *Orare-Torium* Jakuba Serwasa. Festiwalowe wydarzenia rozpoczął wieczór *Najpiękniejsza jest muzyka polska*, którego program zestawiony został z najcenniejszych fragmentów dzieł: Karola Kurpińskiego, Jana Stefaniego, Stanisława Moniuszki, Ludomira Różyckiego, Feliksa Nowowiejskiego oraz Wojciecha Kilara. Bohaterami inauguracyjnego koncertu były panie: Ewa Biegas, Magdalena Idzik, Iwona Socha oraz panowie,

Dominik Sutowicz, Łukasz Gaj, Patryk Rymański i Jan Żądło. Solistom towarzyszyła Sinfonia Iuventus prowadzona tego wieczoru przez swojego artystycznego szefa Mirosława Jacka Błaszczyka. Po koncercie zachwycona publiczność długo nie chciała puścić artystów ze sceny.

Firmowane przez Kielecki Teatr Tańca przedstawienie *Alicja w Krainie Czarów* zrealizowane zostało z ogromnym rozmachem jako barwne widowisko o wyrazistej dramaturgii i czytelnym librecie. Każda z tanecznych sekwencji i etiud realizowana była z pełnym profesjonalizmem. Miało się wrażenie, że wykonawcy bawią się równie dobrze jak zachwycona publiczność. Ważkim wydarzeniem okazał się recital Szymona Nehrunga zaliczanego do grona najbardziej utalentowanych pianistów młodego pokolenia. To co zaprezentował podczas buskiego festiwalu w pełni potwierdziło jego wyjątkowy talent, wrażliwość i muzykalność. Gra Nehrunga ujmowała młodzieńczym zapałem i energią. Można powiedzieć, że tym recitalem dowiódł, iż jest już w pełni ukształtowanym pianistą gotowym podjąć każde wyzwanie artystyczne. Równie wysoka ocena należy się recitalowi Rafała Blechacza i Bomsori Kim, którzy zaprezentowali się jako para solistów o wyrównanej wrażliwości, talencie i muzykalności. Najkrócej można określić ich wspólny występ jako wyjątkowy wieczór, którego wyszukany repertuar i fantastyczny występ dał słuchaczowi pełnię artystycznej satysfakcji. Pełnię artystycznej satysfakcji zapewnił również recital Eugena Indjica, który w opinii wielu znawców tematu - „Chopina gra jak Polak, Debussy’ego jak Francuz, a Prokofiewa jak Rosjanin.” Ten znakomity artysta pojawił się na bu-

skim festiwalu już trzeci raz i jak zawsze ujął publiczność subtelną sztuką interpretacji. Pozostając w klimacie niezwykłych wydarzeń wspomnieć należy o występie Joanny Woś, której recital dał słuchaczom okazję spotkania z pięknem w jego najbardziej naturalnej formie. Śpiewaczka – jak zwykle – ujmowała wysmakowaną interpretacją każdego z prezentowanych utworów.

Wielkim powodzeniem cieszył się występ zespołu Śląsk, którego program *Znasz li ten kraj* zestawiony został z bogatego zestawu folkloru różnych regionów Polski. Długo oklaskiwano to barwne dynamiczne widowisko. Jeszcze większym powodzeniem cieszył się koncert Andrzeja Piasecznego, którego wielbicieli szczerze wypełnili widownię Buskiego Centrum Kultury. Program koncertu skonstruowany został z największych przebojów artysty, zachwycona publiczność długo nie chciała puścić go ze sceny.

Wśród towarzyszących festiwalowi imprez znalazło się miejsce na wystawę fotograficzną *Festiwalowe reminiscencje* Piotra Kalety. Jednak najważniejszą okazał się IV Ogólnopolski Konkurs Wokalny im. Krystyny Jamroz, na który zgłosiła się wyjątkowo duża liczba młodych śpiewaków. Laureatami zostali – w kategorii głosów żeńskich: Hanna Okońska i Julia Pruszk, w kategorii głosów męskich: Arkadiusz Anyszka, Bartłomiej Kłos i Piotr Kalina.

*Koncert - Najpiękniejsza jest muzyka polska,
E. Biegas, D. Sutowicz, M. Idzik, Ł. Gaj, I. Socha, P. Rymanowski, J. Żądło*

Ewa Biegas

Iwona Socha

Partyk Rymanowski, Jan Źądło, Dominik Sutowicz

Alicja w Krainie Czarów Kielecki Teatr Tańca

Alicja w Krainie Czarów Kielecki Teatr Tańca

Alicja w Krainie Czarów Kielecki Teatr Tańca

Bonsori Kim i Rafał Blechacz

Eugen Indjic odśłania swoje Słoneczko

Eugen Indjic przy fortepianie

Eugen Indjic sadii swoje drzewko w Parku Zdrojowym

Szymon Nehring

Zespół Pieśni i Tańca ŚLĄSK

Bomsori Kim i Rafał Blechacz

Zespół Pieśni i Tańca ŚLĄSK

*Po koncercie Ave Maria, R. Hołub, E. Wiśniecka, M. Wąs, R. Owsieńska,
J. Wójcik, Ch. Wonhyeok, S. Naborczyk, M. Zielonka*

Festiwalowa Kawiarenka

spotkanie z Grażyną Brodińską prowadzi Artur Jaroń

*Festiwalowa kawiarenka -
spotkanie z Bomsori Kim prowadzi Adam Rozlach*

Artur Jaroń i Eugen Indjic w festiwalowej kawiarence

Chór Filharmonii Śląskiej

*Filharmonia Świętokrzyska w Wiślicy,
prawykonanie Orare-Torium Jakuba Sarwasa*

Dyrygent chóru Violetta Bielecka

Andrzej Piaseczny sadi swoje drzewko w Parku Zdrojowym

Jacek Rogala i Gabriela Gołaszewska w Wiślicy

Kolejna oiwacja na stojąco

*Elżbieta Dzikowska oraz Jadwiga i Jerzy Stodolni,
od lat obecni na festiwalowych koncertach*

Koncerty plenerowe zawsze mają powodzenie

*Wieczór muzyki klezmerskiej -
Zespół Klezmafour Synagoga w Pińczowie*

Recital Joanny Woś, akompaniament Artur Jaroń

*Wieczór muzyki klezmerskiej -
Zespół Klezmafour Synagoga w Pińczowie*

Joanna Woś w festiwalowej kawiarence

Gala finałowa XXIV Festiwalu, Olesia Bubela i Stepan Dorobit

*Grażyna Brodzińska jak
zawsze czarowała głosem i urzekła kreacją*

Dyrygent Myron Jusypowicz

*Konkursowe zmagania
III Ogólnopolskiego Konkursu Wokalnego im. K. Jamroz*

*Konkursowe zmagania
III Ogólnopolskiego Konkursu Wokalnego im. K. Jamroz*

Laureaci III Ogólnopolskiego Konkursu Wokalnego im. K. Jamroz

Piotr Kaleta w akcji

OCZAMI ORGANIZATORÓW

Dwadzieścia pięć lat buskich festiwalu to piękny czas. Ze skromnego pierwszego wydarzenia doczekaliśmy czasów, że stało się ono nie tylko cykliczne, ale przede wszystkim trwale zapisało się w polskiej kulturze.

Gościliśmy gwiazdy światowych scen, artystów z kilku kontynentów, zespoły operowe, baletowe, orkiestry symfoniczne i kameralne. Powstało grono przyjaciół festiwalu, które czeka z niecierpliwością na kolejną edycję. Szczęściem Buska-Zdroju są ludzie, którzy przez lata przyczynili się do rozwoju wydarzenia. Burmistrzowie - niezapomniany Stefan Komenda, Witold Gajewski, Piotr Wąsowicz, Waldemar Sikora, który z festiwałem jest od jego początku i dyrektorzy z którymi miałem zaszczyt współpracować - Jerzy Cygan, dzięki któremu zawdzięczam buski epizod w swoim życiu, Grzegorz Kielesiński, Andrzej Żądło, Robert Dąbal.

Wszystkim im serdecznie dziękuję za współpracę. Jestem głęboko przekonany, że kolejne festiwale przyniosą wiele wzruszeń i satysfakcji organizatorom i publiczności.

Artur Jaroń
Dyrektor Artystyczny Festiwalu
im. Krystyny Jamroz

Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamroz to Perła w koronie wydarzeń artystycznych w Busku-Zdroju. Niewątpliwa nobilitacja dla miasta, regionu i województwa. Jego zasięg i popularność sięga nie tylko Polski, ale i zagranicy. Jako dyrektor Buskiego Samorządowego Centrum Kultury w Busku-Zdroju miałem przyjemność pracować przy siedmiu edycjach festiwalu w latach 2013-2019 r. Lata te obejmowały 20-sto i 25-cio lecie festiwalu. Przez te lata mogłem spotkać wielu wspaniałych artystów z kraju jak i z zagranicy. Zawsze z ogromną radością przyjmowałem ich w imieniu Miasta i Gminy Busko-Zdrój oraz Buskiego Samorządowego Centrum Kultury. Starłem się, by czuli się jak u siebie w domu i wracali do Nas jako goście festiwalu lub po prostu goście Naszego pięknego Miasta.

Bardzo ceniłem sobie współpracę z dyrektorem artystycznym festiwalu, Panem Arturem Jaroniem. Od początku mojej pracy przy festiwalu Pan Dyrektor otoczył mnie pomocą i opieką. Wprowadził w kulary festiwalu, jego tajniki, co pozwoliło nam z upływem czasu stworzyć zgrany duet organizatorski.

Jestem i będę wdzięczny za możliwość pracy przy Międzynarodowym Festiwalu Muzycznym im. Krystyny Jamroz.

Będzie to dla mnie jedno z ważniejszych wspomnień podczas pracy zawodowej i jeden z kluczowych sukcesów mojego życia.

Robert Dąbal
Dyrektor Buskiego Samorządowego
Centrum Kultury w latach 2013-2020

XXV Międzynarodowy
Festiwal Muzyczny
im. Krystyny Jamroz
w Busku-Zdroju

29.06 - 7.07.2019 r.
Buskie Samorządowe Centrum Kultury

XXV FESTIWAL

Wierzyć się nie chce, że minęło już ćwierć wieku jak Busko-Zdrój, na przełomie czerwca i lipca staje się muzyczną stolicą, w której wyznaczają sobie spotkania znani i cenieni artyści z kraju i zagranicy. Jak się tak dobrze zastanowić, to buski festiwal gościł w swojej historii największych artystów naszej epoki, wielu z nich urzeczonych atmosferą jaką otacza się tutaj artystów chętnie wracało. Pewnie dlatego też XXV jubileuszowy festiwal można określić mianem: festiwalu powrotów. Wielu występujących artystów pojawiło się na buskich estradach po dłuższej lub krótszej nieobecności. Tak było w przypadku, Wiesława Ochmana, Krzysztofa Pendereckiego, Małgorzaty Walewskiej, Adama Szerszenia, Konstantego Andrzeja Kulki, Łukasza Długosza i Agaty Kielar. Po dwudziestoletniej przerwie wrócił też Mischa Maisky, znakomity wiolonczelista, którego recital spotkał się z dużym zainteresowaniem. Władze Buska-Zdroju uhonorowały na jubileuszowym festiwalu dwoje artystów Honorowym Obywatelstwem, otrzymali je: Wiesław Ochman i Krzysztof Penderecki. Z kolei dyrekcja festiwalu uhonorowała dwoje artystów Festiwalowymi Słoneczkami. Swoje „Słoneczka” odsłonili w festiwalowej Alei Gwiazd: Jacek Mirosław Błaszczyk, znakomity dyrygent, współtwórca wielu festiwalowych wydarzeń oraz Joanna Woś, świetna śpiewaczka, ulubienica festiwalowej publiczności.

Wystawa kostiumów Małgorzaty Słoniowskiej w Galerii Zielonej BWA

Pełny program festiwalu, który trwał od 29 czerwca do 7 lipca, obejmował kilkadziesiąt koncertów symfonicznych, oratoryjnych, kameralnych, recitali, spektakl baletowy, występ zespołu Mazowsze oraz finałową Galę Operową. Były dni, w których odbyły się trzy, a nawet cztery koncerty. Miejsca koncertów - jak zawsze - nie były ograniczone tylko do Buska, ale odbywały się one również w Glinianach, Ożarowie, Solcu i Pińczowie. Szeroka formuła i różnorodność programowa zapewniała możliwość wybrania koncertu zgodnie z osobistymi zainteresowaniami. Festiwalowi tradycyjnie już towarzyszyły kursy mistrzowskie: skrzypcowy prof. Marcina Baranowskiego, wiolonczelowy prof. Tomasza Strahla. Obył się również w ramach festiwalu V Ogólnopolski Konkurs Wokalny im. Krystyny Jamroz dla studentów i absolwentów akademii muzycznych. Festiwalowi towarzyszyły dwie wystawy: *Wokół Stanisława Moniuszki* - wystawa plakatów i zdjęć z realizacji scenicznych dzieł tego kompozytora w przekroju historycznym, z kolekcji Adama Czopka w holu Buskiego Centrum Kultury oraz *Impresje operowe*, czyli projekty kostiumów operowych Małgorzaty Słoniowskiej w Galerii Zielona Biura Wystaw Artystycznych w Busku-Zdroju.

Wokół Stanisława Moniuszki, wystawa ze zbiorów Adama Czopka

Festiwalowe wydarzenia muzyczne rozpoczęł recital Gustawa Piekuta, młodego duńskiego pianisty prezentującego nieskazitelną intonację, wyborną technikę i świetne wyczucie stylu wykonywanej muzyki. Zaprezentowane przez niego *Preludia* z II zeszytu Claude Debussy'ego oraz *Sonata nr 20 A-dur* Franza Schuberta przykuwały uwagę słuchacza od pierwszego do ostatniego dźwięku. Debussy w jego wykonaniu ujmował energią, witalnością i oryginalną dynamiką.

Recital tego młodego pianisty okazał się dobrym wstępem dla wielu festiwalowych wydarzeń. Jednym z najważniejszych był recital wiolonczelowy Mischy Maisky'ego, który wspólnie zagrał trzy *Suity wiolonczelowe* J. S. Bacha. Takim też było powtórzone trzykrotnie (Busko-Zdrój, Ożarów i Solec-Zdrój) wykonanie *Stabat Mater* Giovanniego Batisty Pergolesiego z udziałem Iwony Sochy – sopran, Magdaleny Idzik mezzosopran oraz Katarzyny Sroki – klawesyn. Solistkom towarzyszyła Akademicka Orkiestra Kameralna Wirtuozów Lwowa, którą dyrygowali Siergiej Burko i Czesław Grabowski. Takim wydarzeniem okazał się również recital organowy Romana Peruckiego, w jego programie znalazły się dzieła Jana Sebastiana Bacha oraz Feliksa Mendelssohna-Bartholdy'ego.

Maestro Krzysztof Penderecki tym razem podczas specjalnego koncertu poprowadził wykonanie swojej ulubionej *Serenady* Antonina Dwořáka i z uwagą przysłuchiwał się wykonaniu swoich utworów przez Sinfoniettę Cracovię, prowadzoną batutą Macieja Tworka. Kilka miesięcy później – 29 marca 2020, w wieku 86 lat Krzysztof Penderecki zmarł. W kategorii wydarzenia artystycznego należy wspomnieć o wykona-

niu *Mszy Koronacyjnej C-dur KV 317*. Wolfganga Amadeusza Mozarta. Kwartet solistów tworzyli: Ewa Tracz, Urszula Kryger, Tomasz Krzysica i Robert Gierlach. Dyrygował Jacek Rogala.

XXV Festiwal miał też w swoim programie kilka koncertów muzyki popularnej. Jednym z nich był recital Alicji Majewskiej prezentującej piosenki Włodzimierza Korcza, z jego własnym akompaniamentem. Towarzyszył im Warsaw Opera Quartet. Wiele satysfakcji dostarczył słuchaczom koncert *Musicale, Musicale*, w którym Edyta Krzemień i Aleksander Damian wykonywali w mistrzowski sposób fragmenty najbardziej znanych musicali. Solistom towarzyszyła Orkiestra Filharmonii Zabrzeńskiej prowadzona batutą Sławomira Chrzanowskiego. Również w tej kategorii należy umieścić występ popularnego zespołu Mazowsze, którego barwne i pełne dynamiki widowisko spotkało się z entuzjastycznym przyjęciem. Z takim samym przyjęciem spotkał się autorski koncert Grażyny Brodzińskiej, ulubienicy buskiej publiczności.

Festiwal zakończył się wspaniałą *Galą Operową*, w której wystąpili: Joanna Woś, Małgorzata Walewska, Tomasz Kuk, Adam Szczerzeń i Robert Gierlach. Orkiestrą Filharmonii Podkarpackiej, dyrygował Ruben Silva. Owacją na stojąco jaką zakończył się koncert była najlepszym dowodem satysfakcji i radości jaką dał publiczności.

Mam cichą nadzieję, że przed festiwalową publicznością przynajmniej kolejnych dwadzieścia pięć edycji.

Adam Czopek

Wiesław Ochman otrzymuje z rąk Waldemara Sikory Honorowe Obywatelstwo Buska-Zdroju

Wiesław Ochman i Dominika Matuszak

Bohaterowie Benefisu Wiesława Ochmana

Po Stabat Mater - Adam Zdunikowski, Iwona Socha, Czesław Grabowski, Anna Borucka

Wiesław Ochman wśród publiczności

Wirtuozi Lwowa na pierwszym planie Włodimir Duda

Alicja Majewska i Włodzimierz Korcz

*Operowe klejnoty dla Krystyny Jamroz -
Joanna Woś, Małgorzata Walewska, Tomasz Kuk, Adam Szerszeń*

Mischa Maisky

*Krzysztof Penderecki 1933 - 2020
Maestro dał na buskum festiwalu jeden ze swoich ostatnich koncertów*

Dziadek do orzechów Kieleckiego Teatru Tańca

Dziadek do orzechów Kieleckiego Teatru Tańca

Dziadek do orzechów Kieleckiego Teatru Tańca

Klawesynistki Halina Stefańska i Mariko Shioya

BUSKIE „SŁONECZKA”

2014

Gwendolyn Bradley - amerykańska śpiewaczka, sopran liryczno-koloraturowy. Występowała m.in. na scenie Metropolitan Opera w Nowym Jorku, Netherlands Oper w Amsterdamie, Deutsche Oper w Berlinie. Na buskim festiwalu pojawiła się pierwszy raz w 2003 roku. Ponownie koncertowała w 2008 i 2014 roku.

Artur Jaroń – pianista, animator kultury, dyrektor Zespołu Szkół Muzycznych im. Ludomira Różycykiego w Kielcach. Koncertował z powodzeniem w całej niemal Europie. Miał też recital w Weill Recital Hall (sala kameralna słynnej Carnegie Hall) w Nowym Jorku. Od początku dyrektor artystyczny Festiwalu Muzycznego im. Krystyny Jamroz w Busku-Zdroju.

2015

Jerzy Maksymiuk - dyrygent, pianista, kompozytor muzyki poważnej i filmowej, felietonista, animator życia muzycznego. Dyrygował gościnnie większością renomowanych orkiestr w Europie. Inicjator powołania do życia zespołu Sinfonia Varsovia i jej wieloletni szef. Skomponował muzykę do ponad stu filmów, m.in. do filmu *Sanatorium pod Klepsydrą* w reżyserii Wojciecha Hasa. W Busku pojawił się pierwszy raz w 1998 roku.

2016

Henryk Kuźniak – znakomity kompozytor muzyki filmowej, m.in. do filmu *Vabank, Seksmisja*. Prywatnie zięć Krystyny Jamroz, patronki festiwalu. Obecny, wraz z żoną Krystyną, na każdym z 25 festiwali.

2017

Vadim Brodsky – znakomity skrzypek o ukraińskim rodowodzie. W 1996 roku otrzymał polskie obywatelstwo. Laureat pierwszych nagród na wszystkich międzynarodowych konkursach skrzypcowych, w których uczestniczył. Między innymi I nagrody na Międzynarodowym Konkursie skrzypcowym im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu w 1977 roku. Znakomity showmen. Na buskim festiwalu od 1997 roku.

2018

Eugen Indijc - amerykański pianista pochodzenia rosyjsko-serbskiego, laureat IV nagrody na VIII Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. Fryderyka Chopina w Warszawie w 1970 roku. Artysta, który w opinii wielu krytyków muzycznych „Chopina gra jak Polak, Debussy’ego jak Francuz, Prokofiewa jak Rosjanin”. Od 2003 roku wystąpił na trzech festiwalach.

2019

Joanna Woś – znakomita śpiewaczka, laureatka wielu konkursów wokalnych, często określana mianem - Królowa belcanta. Solistka Teatru Wielkiego w Łodzi współpracująca z większością polskich scen operowych. Jej domeną są partie koloraturowe w operach epoki włoskiego belcanta. Wielokrotnie występowała za granicą. Występuje na buskim festiwalu od 2009 roku.

Mirosław Jacek Błaszczyk – jeden z najwyżej cenionych polskich dyrygentów. Szef wielu polskich orkiestr symfonicznych. Od 1999 roku jest najczęściej występującym na buskim festiwalu dyrygentem.

*Artur Jaroń
odśłania swoje Słoneczko*

*Joanna Woś w towarzystwie burmistrza
Buska-Zdroju Waldemara Sikory
i dyrektora BSCK Roberta Dąbala*

SCENY FESTIWALOWE

Bazylika Kolegiacka Narodzenia NMP w Wisłicy

Buskie Samorządowe Centrum Kultury

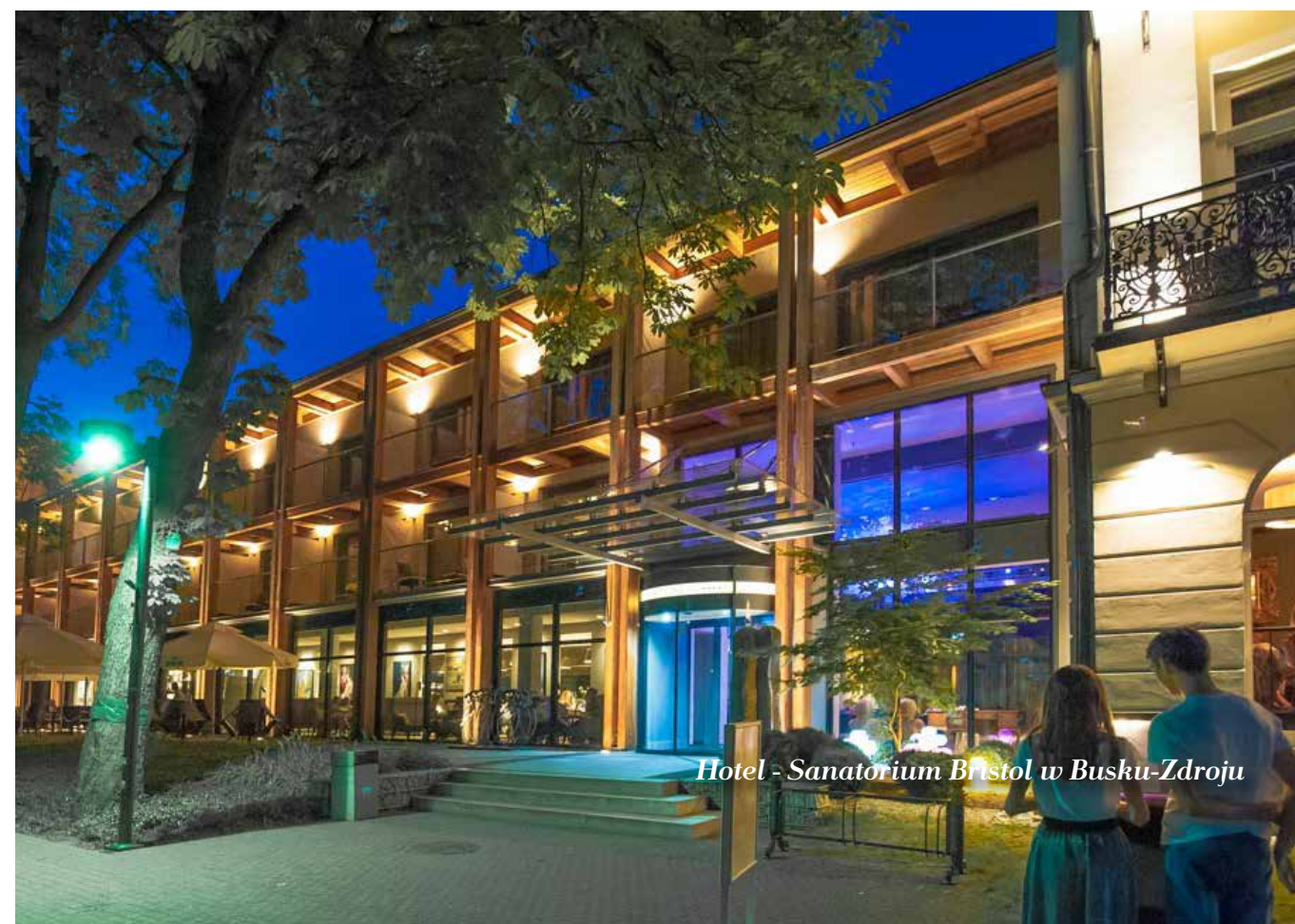
Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP w Szańcu

Kościół p.w. św. Brata Alberta w Busku-Zdroju

Zabytkowy drewniany Kościół p.w. św. Wojciecha w Glinianach

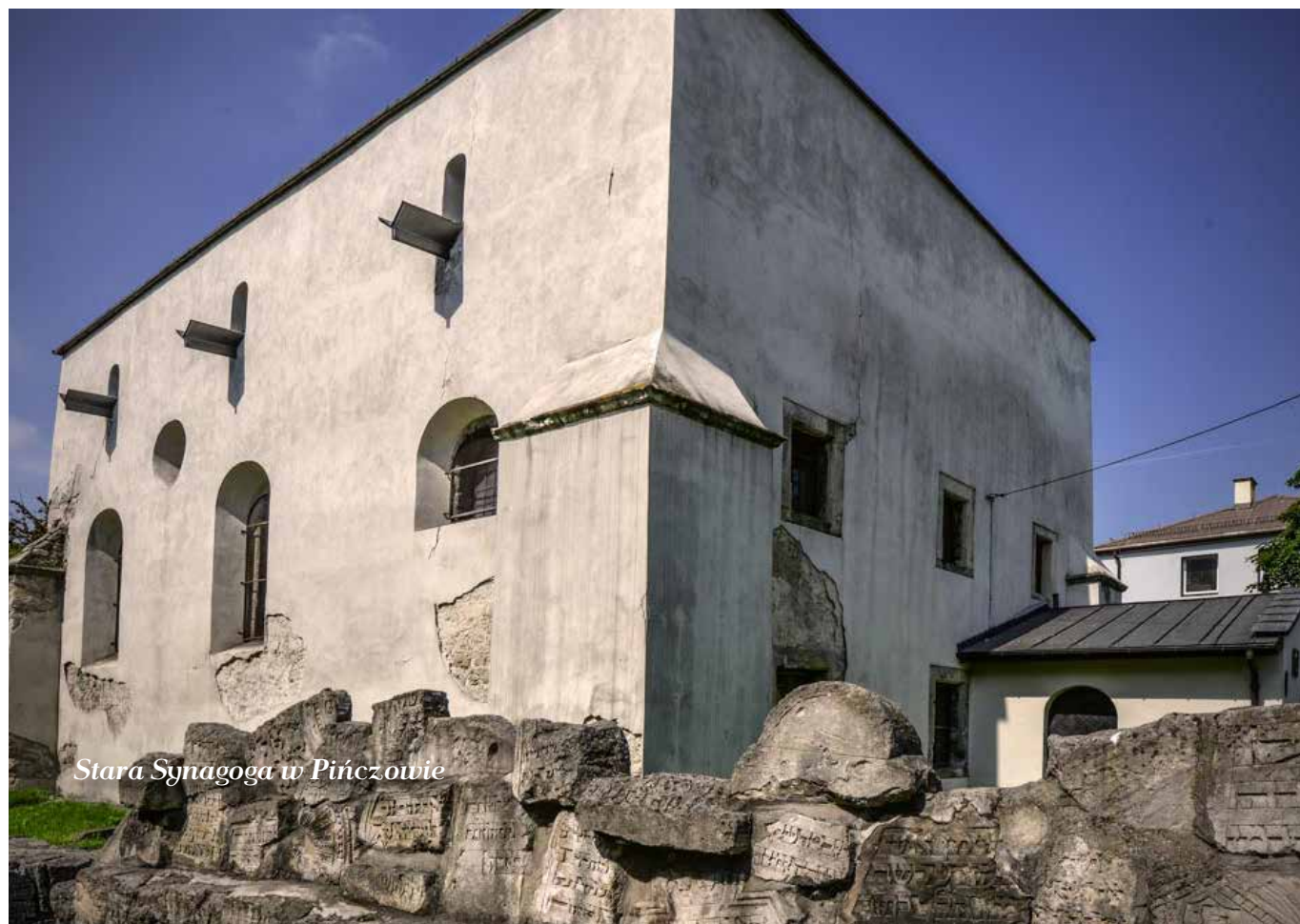
Hotel - Sanatorium Bristol w Busku-Zdroju

Sanatorium Marconi

Kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP w Busku-Zdroju

Stara Synagoga w Pińczowie

Pałac w Kurozwękach

Kościół p.w. św. Mikołaja w Solcu-Zdroju

INDEKSY

ŚPIEWACY, PIOSENKARZE, AKTORZY I TANCERZE

Anyszka Arkadiusz (baryton) 2019
Aleksander Damian (wokal) – 2019
Banaszak Hanna (wokal) - 2014
Bartmiński Rafał (tenor) – 2014
Bem Ewa (wokal) – 2015
Biegas Ewa (sopran) – 2018
Borkowski Jacek (wokal,aktor) – 2017
Bradley Gwendolyn (USA – sopran) – 2014
Brodzińska Grażyna (sopran) – 2014, 2016, 2018, 2019
Bubela Olesia (sopran) – 2017, 2018
Bujnicka Bożena (sopran) – 2017
Cieplik Jan (bas) – 2018
Ciepluch Jan (baryton) – 2019
Ciesielczuk Alicja (sopran) – 2014
Chrzastowska Monika (wokal) – 2019
Choi Wonhyeok (tenor) – 2018
Długosz Małgorzata (sopran) – 2016
Drobit Stepan (baryton) – 2018
Drozd Renata (sopran) – 2014, 2016, 2017, 2019
Duda Klaudia (sopran) – 2014, 2015, 2017, 2018, 2019
Duda-Fulara Halina (sopran) – 2014
Idzik Magdalena (mezzosopran) – 2014, 2015, 2018, 2019
Jajkiewicz Marcin (wokalista jazzowy) – 2019
Jamróz Katarzyna (wokal) – 2017
Jaskuła Jacek (baryton) – 2016
Filończyk Andrzej (baryton) – 2014
Freszel Joanna (sopran) – 2014, 2015
Gaj Łukasz (tenor) – 2014, 2015, 2018
Gierlach Robert (bas) – 2014, 2015, 2019
Gierlach Wojciech (bas) – 2019
Giraldi Angelica (Włochy, sopran) - 2015
Gołaszewska Gabriela (sopran) – 2018
Groniec Katarzyna (wokal) – 2015
Herfort Natalia (sopran) – 2018
Heromińska Nikola (sopran) – 2019
Hołysz Katarzyna (sopran) – 2016
Kleitmann Michael (wokal) – 2019
Klemańska Zuzanna (sopran) – 2016, 2017

Knyazyeva Dariya (mezzosopran) – 2018
Kolano Hanna (taniec) – 2019
Kolano Michał (taniec) – 2019
Koren Roman (tenor) – 2017
Kowalski Wiktor (baryton) – 2019
Krucieński Janusz (artysta musicalowy) – 2019
Krzemień Edyta (wokół) – 2019
Krzysica Tomasz (tenor) – 2019
Kryger Urszula (mezzosopran) – 2015, 2017, 2019
Kubiak Barbara (sopran) – 2014
Kuk Tomasz (tenor) – 2014, 2019
Kusztal Edward (aktor) – 2014
Lasota Małgorzata (sopran) – 2018
Macias Zbigniew (baryton) – 2015, 2016
Majewska Alicja (wokół) – 2019
Marciniak Krzysztof (tenor) – 2014
Marciniec Ewa (alt) - 2014
Marev Alexander (tenor) - 2018
Matulka Witold (tenor) - 2014, 2016, 2018
Mechliński Szymon (baryton) – 2017
Michalska Patrycja (wokół) – 2017
Milewski Jakub (baryton) – 2019
Naborczyk Sławomir (tenor) – 2018
Nowak Bartosz (tenor) – 2014
Ochman Wiesław (tenor) – 2014, 2019 .
Oczkowski Jakub (tenor) – 2014, 2015, 2017, 2018, 2019
Ogonowska Weronika (sopran) – 2014
Okońska-Ratajczak Hanna (sopran) – 2019
Olczyk Aleksandra (sopran) – 2014, 2015
Ostasz Ludmiła (sopran) - 2017
Orliński Jakub Józef (kontratenor) - 2015
Owsińska-Ambroziewicz Roma (sopran) – 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019
Piaseczny Andrzej (wokół) – 2018
Radek Janusz (wokół) – 2014
Radejko Petro (baryton) – 2017
Rehliś Agnieszka (mezzosopran) – 2016
Rudyk Lidia (sopran) – 2014
Rymanowski Patryk (bas) – 2018
Sadovsky Wasyl – (tenor) – 2017
Salomońska Sylwia (sopran) – 2014
Skaluba Paweł (tenor) – 2015, 2016, 2018
Sikora Karolina (mezzosopran) – 2015
Sobierajski Adam (tenor) – 2017

Socha Iwona (sopran) – 2014, 2018, 2019.
Stachura Dariusz (tenor) – 2014, 2016
Stolorz Wojciech (wokół) – 2016
Sutowicz Dominik (tenor) – 2014, 2018
Stockinger Tomasz (wokół,aktor) – 2017
Szcześniak Mieczysław (wokół) -2016
Szelązek Kacper (kontratenor) – 2015
Szerszeń Adam (baryton) – 2016, 2019
Szlenkier Tadeusz (tenor) - 2016
Szostak Grzegorz (bas-baryton) – 2014, 2017
Szumkowa Marfa (mezzosopran) - 2017
Szymańska Barbara (sopran) – 2014
Teliga Aleksander (bas) - 2014
Tober Iwona (sopran) – 2014, 2016
Tracz Ewa (sopran) – 2019
Trofimov Aleksander (Rosja tenor) - 2019
Trzebińska Marzena (sopran) – 2014
Trylnik Katarzyna (sopran) - 2015
Walewska Małgorzata (mezzosopran) – 2014, 2015, 2019
Wąs Marta (sopran) - 2018
Węgorzevska-Whiskerd Alicja (mezzosopran) - 2014
Wieczorek Karolina (sopran) – 2015, 2016, 2017, 2019
Węgiel Monika (wokół) – 2016
Wiśniecka Ewelina (sopran) - 2018
Wiśniewski Andrzej (tenor) - 2014
Woś Joanna (sopran) – 2014, 2017, 2018, 2019
Wójcik Joanna (sopran) – 2018
Wójcicki Jacek (wokół) – 2016
Zamojska Aleksandra (sopran) – 2016, 2017
Zelnik Jerzy (aktor) – 2016
Zielonka Michał (baryton) – 2018
Zdunikowski Adam (tenor) – 2015, 2016, 2017, 2018, 2019
Żądło Jan (baryton) – 2014, 2016, 2018

SOLIŚCI INSTRUMENTALIŚCI

Agratina Georgij (Ukraina, fletnia Pana) – 2016
Aventaggiato Carla (fortepian) – 2015, 2019
Bafeltowski Wojtek (wiolonczela) – 2015
Bartkowski (Mały) Czesław (perkusja) – 2015
Basiak Ilona (wiolonczela) – 2014
Baranowski Marcin (skrzypce) – 2014, 2015, 2016, 2017
Barczak Szymon (wiolonczela) – 2016, 2017

Bieniasz Jan (fortepian) – 2015
Blechacz Rafał (fortepian) - 2018
Bomsori Kim (skrzypce) – 2017, 2018
Bonaviri Daniele (Włochy, gitara) - 2019
Burko Rostislav (Ukraina, kontrabas) - 2016
Bourdoncle Nicolas (Francja, fortepian) – 2014
Bourdoncle Michel (Francja, fortepian) – 2014
Brodski Vadim (skrzypce) – 2014, 2015, 2017
Camicia Pierluigi (Włochy, fortepian) - 2015
Cłapiński Paweł (fortepian) - 2019
Cegielski Adam (kontrabas) - 2015
Ciołczyk Jacek (fortepian) – 2018
Cygany Jerzy (klarnet) – 2014, 2016, 2017, 2018, 2019
Damrych Łukasz (klawisz) – 2015
Dębski Krzesimir (skrzypce) - 2017
Długosz Łukasz (flet) – 2014, 2016, 2017, 2019
Doszczak Agata (skrzypce) - 2019
Filipczak Tomasz (piano) – 2016
Filipek Zuzanna (wiolonczela) - 2016
Gajecka-Antosiewicz Aleksandra (klawesyn) – 2015
Girardi Francesco (Włochy, flet) – 2014
Genkin Marat (Rosja, keyboard) – 2019
Grudzień Robert (organy) – 2014, 2016
Grygiel Marta (skrzypce) – 2015, 2016, 2017, 2018
Guthman Gary (trąbka) – 2014
Hamelin Charles Richard (fortepian) - 2017
Herdzin Krzysztof (fortepian) – 2016
Holeksa Hanna (fortepian) – 2017
Hołub Rafał (fortepian) – 2018.
Indjic Eugen (fortepian) – 2018
Iwanciuw Julia (skrzypce) – 2015, 2016, 2017
Jagodziński i Andrzej (fortepian) – 2015
Jaroń Artur (fortepian) – 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019
Jaroń Maciej (altówka, skrzypce) – 2014, 2016, 2017, 2019
Jusionyte Augusta (skrzypce) – 2018
Karpeta Julia (skrzypce) – 2017
Kaskiv Oleg (skrzypce) – 2016
Kielar- Długosz Agata (flet) – 2014, 2017
Kierejsza Bogdan (skrzypce) – 2019
Klein Julius (Słowacja, klarnet) – 2014, 2015
Konrad Cezary (perkusja) – 2014
Korc Włodzimierz (fortepian) – 2019
Korepta Paweł (organy, fortepian) – 2014, 2018

Kozak Alicja (wiolonczela) – 2016
Kozłowski Mariusz (perkusja) – 2016
Kwaśniewski Marek (piano) – 2016
Kubiszyn Robert (gitara basowa) – 2016
Kuczyński Przemysław (perkusja) – 2014
Kuczyńska Dorota (fortepian) – 2018
Kulka Konstanty Andrzej (skrzypce) – 2014, 2015, 2019
Kutrzeba Włodzimierz (fortepian) – 2014
Leszczyński Paweł (akordeon) – 2019
Lu Eric (fortepian) – 2016
Maisky Mischa – (wiolonczela) – 2019
Malesza Anna (skrzypce) - 2016
Mattarese Maurizio (fortepian) – 2015, 2019
Mazurek Adam (wiolonczela) – 2018
Mądrowski Jerzy (akordeon) – 2014
Majewski Robert (trąbka, flugelhorn) – 2015
Misztal Ewelina (skrzypce) – 2015
Mogła Marcin (fortepian) – 2014
Nehring Szymon (fortepian) – 2018
Niedźwiecka Marta (organy) – 2017
Nowak Andrzej (gitara basowa) – 2016
Ogonowska-Jaroń Emilia (obój) – 2016
Olesik Zofia (skrzypce) – 2016, 2019
Orłowski Damian (skrzypce) – 2019
Osetynskaya Polina (fortepian) – 2016
Osokins Georgijs (Łotwa, fortepian) – 2016
Pańta Paweł (kontrabas) – 2015
Pasięka Zbigniew – (trąbka) – 2016
Pasierbska Małgorzata (skrzypce) – 2019
Pawlik Włodzimierz (fortepian / wokół) – 2014
Perucki Roman (organy) – 2015, 2016, 2017, 2019
Piątkowska Kamila (wiolonczela) – 2016
Piekut Gustaw (fortepian) – 2019
Podemski Stanisław (skrzypce) – 2014
Przemysław-Bryła Agnieszka (fortepian) – 2014, 2015, 2016, 2017, 2019
Remiorz Zuzanna (skrzypce) – 2017
Ryś Mariusz (organy) – 2018
Shioya Mariko (Japonia, klawesyn) – 2019
Skiera Robert (fortepian) – 2018.
Sobolak Łukasz (perkusja) – 2015.
Sobolak Tomasz (bas, kontrabas) – 2015.
Sokołowski Krzysztof (viola da gamba) – 2018.
Sroka Katarzyna (klawesyn) – 2018, 2019.

Staśkiewicz Anna Maria (skrzypce) – 2014.
Stefańska Elżbieta (klawesyn) – 2019
Strahl Tomasz (wiolonczela) – 2014, 2015, 2017, 2019
Szadowiak Janusz (trąbka) – 2015
Szefflinski Lill (skrzypce) – 2019
Szydłowska Katarzyna (skrzypce) – 2015
Śledź Tomasz (gitara) – 2016
Ślusarczyk Tomasz (trąbka) – 2017
Tchumburidze Veriko (Turcja, skrzypce) – 2017
Trainini Roberto (Włochy, wiolonczela) – 2014
Trifonov Daniil (USA – fortepian)
Trzeciak Joanna (Belgia - fortepian) – 2014
Wanecki Jarosław (flet) - 2018
Wawrowski Janusz (skrzypce) - 2015
Wawrzeńczyk Kamila (fortepian) – 2015
Wiśniewski Mirosław (gitara basowa) – 2014
Witek Przemysław (skrzypce) - 2016
Włodarek Fabian (akordeon) – 2014
Woźniak Piotr (fortepian) - 2015
Worobec-Witek Ludmiła (skrzypce) – 2014
Wrona Antoni (wiolonczela) - 2019
Vengerov Maxim (skrzypce) - 2016
Zalewska Małgorzata (harfa) - 2015
Zathey-Wójcińska (fortepian) – 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019
Ziarkiewicz – Ziarek Piotr (trąbka) – 2014
Ziemkiewicz Zofia (wiolonczela) – 2015, 2016, 2017

DYRYGENCI

Banasińska-Barszcz Małgorzata (chór) – 2016, 2017, 2018
Bielecka Violetta (chór) – 2018
Błaszczyk Jacek Mirosław – 2014, 2016, 2018, 2019
Brożek Michał (chór) - 2016
Bartłomiej Buraš - 2015
Burko Siergiej – 2014, 2016, 2019
Chalińska Lidia (chór) - 2018
Choina Paweł (chór)- 2016
Chrzanowski Sławomir – 2014, 2016, 2019
Dąbrowski Michał (chór) - 2017
Dębski Krzesimir – 2014
Duczmal-Mróz Anna - 2017
Franków-Żelazny Agnieszka (chór) – 2014
Giedwiłło Tomasz (chór) – 2016

Gimelli Giuseppe - 2019
Grabowski Czesław – 2014, 2019
Gutkowska-Kuźmich Joanna (chór) - 2016
Hilla Karol (chór) - 2018
Jusypowicz Myron – 2017, 2018
Karpeta Piotr – 2017
Kobierska Agnieszka (chór) - 2108
Maksymiuk Jerzy - 2015
Pacanek-Majka Teresa (chór) – 2014
Paliński Bogusław (chór) - 2017
Penderecki Krzysztof – 2014, 2019
Powolny Janusz – 2016, 2017
Pławner Piotr - 2017
Rodek Wojciech - 2014
Rogała Jacek – 2014, 2015, 2016, 2018, 2019
Silva Ruben – 2019
Sławecki Michał (chór) - 2017
Stojek Marcin – 2014, 2017
Stankowiak Bartłomiej (chór) – 2017, 2018
Stós Marta (chór) – 2016, 2018
Tokarz Jan – 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019
Tworek Maciej – 2019
Walach Mateusz - 2019
Wojciechowski Tadeusz – 2015, 2016, 2017
Wolanin Jarosław (chór) – 2015, 2019
Zawadzka Ludmiła - 2018
Zdyb Wojciech -2014

ORKIESTRY SYMFONICZNE

Orkiestra Akademii Beethovenowskiej - 2014
Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Świętokrzyskiej w Kielcach – 2014, 2016, 2017, 2018, 2019
Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Śląskiej w Katowicach – 2014, 2015, 2016
Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Podkarpackiej w Rzeszowie – 2016, 2017, 2018, 2019
Orkiestra Symfoniczna Konserwatorium w Koszycach (Słowacja) – 2015, 2016
Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Zabrzeńskiej – 2016, 2019
Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus – 2015, 2018, 2019
Sinfonietta Cracovia - 2019

ZESPOŁY, ZESPOŁY KAMERALNE I CHÓRALNE

Akademicki Chór Politechniki Krakowskiej Cantata – 2016, 2018
Akademicki Chór Politechniki Śląskiej w Gliwicach – 2016

Akademicki Chór Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach – 2016, 2017, 2018
 Akademicki Chór Politechniki Opolskiej - 2018
 Akademicki Chór SGGW w Warszawie – 2017
 Akademicki Chór Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu - 2018
 Boogie Band Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych
 Im. L. Różyckiego w Kielcach. – 2014, 2017
 Brodski Quartet (Vadim Brodski, Antoni Olszewski, Max Olszewski Bartłomiej Wezner)- 2017
 Camerata Scholarum – Orkiestra Smyczkowa Zespołu Szkół Muzycznych im. L. Różyckiego w Kielcach. – 2014, 2016
 Chór Akademii Morskiej w Gdyni - 2018
 Chór Filharmonii Krakowskiej – 2014
 Chór Filharmonii Śląskiej w Katowicach – 2016, 2018
 Chór Kameralny SGGW w Warszawie - 2016
 Chór Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu – 2014
 Chór Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach - 2016
 Chór Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie – 2016
 Chór Politechniki Rzeszowskiej – 2018
 Chór Kameralny *Fermata* - 2018
 Chór Kameralny Uniwersytetu Zielonogórskiego *Cantus humanum* - 2017, 2018
 Chór Kameralny Cantores Minores Wratislavienses - 2017
 Chór im. Wiktora Wawrzyńca Uniwersytetu Warmińskiego – Mazurskiego w Olsztynie - 2017
 Combo – zespół jazzu tradycyjnego (Koszycy - Słowacja) - 2014
 Ensemble L'Arabafenice (Włochy - Angelica Girardi, Francesco Girardi, Pierluigi Camicia) – 2014
 Giocoso - kwartet smyczkowy Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych im. L. Różyckiego w Kielcach - 2014
 Grupa MoCarta – 2014
 Herbert Piano Trio (Joanna Kreft Dominik Płociński, Bartłomiej Wezner) – 2016
 Krzesimir Dębski & String Connection – 2017 (Andrzej Olejniczak, Janusz Skowron
 Krzysztof Ścierański, Krzysztof Przybyłowicz)
 Kwartet Śląski (Szymon Krzeszowiec, Arkadiusz Kubica, Łukasz Syrnicki, Piotr Janosik) – 2014
 Kwintet Jerzego Cygana (Marek Kwaśniewski, Tomasz Śledź, Andrzej Nowak, Mariusz Kozłowski) – 2016, 2017, 2018, 2019
 Lithuanian Chamber Orchestra – 2018
Mullerum Schola Gregoriana Clamaverunt lusi - 2017
 Orkiestra Dęta Buskiego Samorządowego Centrum Kultury – 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019
 Orkiestra Kameralna *Wirtuozi Lwowa* (Ukraina) -2014, 2016, 2019
 Orkiestra Kameralna Polskiego Radia *Amadeus* – 2017
 Orkiestra Smyczkowa Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych im. L. Różyckiego w Kielcach - 2017
 Strauss Ensemble (Artur Jaroń, Ludmiła Worobec-Witek, Agnieszka Wolska-Ścipniak Dariusz Koziół, Jacek Hodor, Krzysztof Sokołowski, Bogusław Olczyk) – 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019
 Śląska Orkiestra Kameralna - 2015
 Świętokrzyski Kwintet Blaszyński (Michał Dudkiewicz, Zbigniew Pasięka, Sylwester Litwinek, Marcin Czajkowski, Adam Chmielewski) - 2018
 Salonowa Orkiestra Zdrojowa w Busku-Zdroju (Patrycja Jarosz, Bogusław Kawula, Stanisław Olko, Jarosław Mu-

rzyn, Paweł Korepta, Karol Bugaj, Piotr Herok) – 2014, 2015. 2016, 2017. W latach 2018, 2019 zmiana składu (Emilia Głobińska, Mariusz Połomka, Bogusław Kawula, Magda Sikorska, Grzegorz Jerzak, Marcin Trzebiński, Wojciech Wojciechowski, Anna Maria Rutkowska, Paweł Korepta)
 Toruński Kwartet Smyczkowy (Mariola Majrowska, Bernadetta Chmielecka-Larsen, Krzysztof Blek, Beata Wiącek-Felczykowska) - 2014
 The Positive Trio (Aleksandra Lipińska – wokal, Wojciech Lipiński – gitara, Andrzej Zielak – kontrabas) - 2016
 Warsaw Opera Quartet (Michał Lisiewicz, Sławomir Talacha, Elżbieta Porębska, Marta Ziarko) - 2019
 Zespół Andrzeja Piasecznego - 2018
 Zespół *Mozarteum* (Bogumiła Gizbert-Studnicka - klawesyn, Magdalena Miziołek - sopran, Andrzej Górniak – tenor) – 2017
 Zespół AudioFeels - 2015
 Zespół Klezmafour - 2018
 Zespół Muzyki Dawnej - *Gradus ad Parnassum* – 2015
 Zespół Muzyki Dawnej – *Masovia Consort* (Philippa Hyde, Mikołaj Zgółka, Katarzyna Kmiecniak, Maria Banaszkiewicz-Bryła) - 2018
 Zespół Perkusyjny Filharmonii Świętokrzyskiej (Piotr Robak, Janusz Młynarczyk, Bogusław Olczyk, Wiesław Michałek) – 2016
 Zespół Pieśni i Tańca Gradimir (Belgrad, Serbia) - 2017
 Zespół Pieśni i Tańca im. Stanisława Hadyńy Śląsk – 2018
 Zespół Pieśni i Tańca Mazowsze - 2019

OPERY, OPERETKI I BALETY

Balet

- *Dziadek do orzechów* - Kielecki Teatr Tańca – 2014, 2019
- *Alicja w krainie czarów* – Kielecki Teatr Tańca - 2018

Operetka

- *Noc w Wenecji* - Gliwicki Teatr Muzyczny - 2014
- *Księżniczka czardasza* – Gliwicki Teatr Muzyczny – 2015
- *Kraina uśmiechu* – Teatr Muzyczny w Łodzi - 2017

Opera

- *Cyganeria* – Opera Śląska w Bytomiu – 2014
- *Carmen* – wykonanie koncertowe - 2015

Musical

- *Człowiek z La Manchy* – Teatr Muzyczny z Łodzi - 2016

Baśń muzyczna

- *Historia małego krawczyka* - Zespół Kameralny Filharmonii Świętokrzyskiej - 2015

DZIEŁA ORATORYJNE

Wojciech Kilar - *Missa pro pace* - 2014
 Giacomo Rossini – *Stabat Mater* – 2015
 Gabriel Fauré – *Requiem* – 2016

Jakub Sarwas - *Orare-Torium* (prawykonanie) – 2018
Giovanni Batista Pergolesi – *Stabat Mater* – 2019
Wolfgang Amadeusz Mozart – Msza c-dur *Koronacyjna* KV 317

PREZENTERZY

Antas Olga – 2018
Bukowski Jarosław - 2014
Czopek Adam – 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019
Jankowski Piotr – 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019
Jaroń Artur – 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019
Kaczyński Bogusław – 2014
Król-Korepta Joanna – 2014
Matuszak Dominika – 2018, 2019
Munch Stefan – 2014, 2015
Nowak-Zagóra Agnieszka – 2015, 2016
Ogonowska-Jaroń Emilia – 2019
Rozlach Adam – 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019
Sroka Katarzyna – 2018, 2019.
Szymczyk Katarzyna – 2015
Ślusarski Leszek – 2017
Wiecha Agnieszka – 2019
Wit-Chamera Antoni -2014, 2016, 2017

WYSTAWY TOWARZYSZĄCE FESTIWALOWE

2014 - oraz 2016 – *Krystyna Jamroz* – życie dla sceny - wystawa plakatów, afiszy, zdjęć i programów ze zbiorów Adama Czopka
2015 – *Marcella Sembrich-Kochańska* – Wystawa fotograficzna przygotowana przez Juliusza Multarzyńskiego w 80 rocznicę śmierci Artystki
2015, 2017, 2018 oraz 2019 – *Wielkie Formaty* – Artyści Buska-Zdroju w kręgu Galerii Zielona, prace: Tamary Maj, Piotra Kalety, Marka Wawro, Bogdana Ptaka
2019 - *Wokół Moniuszki* – wystawa zdjęć, programów afiszy i plakatów ze zbiorów Adama Czopka, przygotowana z okazji 200 urodzin kompozytora
2019 - *Impresje operowe*, czyli projekty kostiumów operowych Małgorzaty Słoniowskiej w Galerii Zielonej Biura Wystaw Artystycznych w Busku-Zdroju

FESTIWALOWE SCENY I ESTRADY

Busko-Zdrój

a. Buskie Samorządowe Centrum Kultury
b. Sala koncertowa Sanatorium Marconi

c. Kościół pw. św. Brata Alberta
d. Kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP
e. Muszla koncertowa Parku Zdrojowego
f. Powiatowy Międzyszkolny Ośrodek Sportowy
g. Sanatorium Bristol, kawiarnia

Solec-Zdrój

a. Kościół pw. Św. Mikołaja
b. Hala Sportowa
c. Sanatorium Świt

Gliniany

a. Kościół pw. Św. Wojciecha

Ożarów

a. Sanktuarium Matki Bożej Różańcowej Królowej Rodzin

Szaniec

a. Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny

Wiślica

a. Bazylika Kolegiacka Narodzenia NMP

Pińczów

a. Stara Synagoga

Bogucice

a. Kościół Nawiedzenia NMP

Chmielnik

a. Muzeum Sztetl

Kielce

a. Pałac Biskupów Krakowskich

Staszów

a. Staszowski Ośrodek Kultury

Szczaworyż

a. Kościół św. Jakuba Apostoła

Kurozwęki

a. Pałac, Sala Balowa

FESTIWAL NA ŁAMACH PRASY

1994–2019

Buski festiwal, od pierwszej edycji, cieszył się sporym zainteresowaniem mediów. Na początku były to media lokalne: Radio Kielce, „Gazeta Kielecka”, „Słowo Ludu”, „Echo Dnia”, „Gazeta Wyborcza”, „Ikar”, „Tygodnik Ponidzia”. Z czasem, i w miarę zdobywania coraz większej renomy i popularności, dołączyły do nich media ogólnopolskie: TVP 2, TVP Kultura, „Ruch Muzyczny”, „Trubadur”, „Muzyka 21”, „Twoja Muza”, Portal „Maestro”. Wszystkie wymienione media zgodnie podkreślały - i podkreślają - rozmach organizacyjny, różnorodność repertuarową, stale rosnący poziom koncertów i rangę występujących na festiwalu artystów.

1996

„Gorącą owacją przyjęto dwa występy Philippe Giusiano, który pierwszego wieczoru pięknie zagrał *Koncert fortepianowy e-moll* F. Chopina, drugiego zaprezentował recital Chopinowski (*12 Etiud z op. 25, Barkarola Fis-dur, Sonata h-moll*). Młody pianista zachwycił nie tylko muzykalnością i subtelnością w kształtowaniu dźwięku, ale również swobodą techniczną i pięknymi, wręcz eterycznymi, pianami. Z wyjątkową satysfakcją słuchało się zagranej delikatnie i poetycko II części koncertu fortepianowego oraz Sonaty wykonanej i młodzieńczą energią i fantazją.” – Adam Czopek „Ruch Muzyczny”.

1998

„... Słuchacze zaczęli rozgrzewać się dopiero przy własnej kompozycji Zamfira, pod tytułem *Idylla*. Gromkimi brawami przyjęli *Tańce rumuńskie* Beli Bartoka, a pierwszą owację na stojąco zgotowano muzykowi po *Hora Staccato* Grigorasa Dinicu w opracowaniu własnym, które umożliwiło mu zaprezentowanie nadzwyczajnej techniki wykonawczej. (...) Na bis zagrał *Skowronka* G. Dinicu. Ale jak Zagrał! Przy pomocy instrumentu wyczarował całą paletę ptasich śpiewów ze słowikiem łącznie. To był wspaniały koncert niezwykłego artysty. – zachwycała się na łamach „Słowa Ludu” Lidia Zawistowska.

1999

„... Gra Mischy Maisky’ego jest bardzo klarowna i pełna elegancji, a interpretacja niezwykle emocjonalna. W jego ujęciu wszystkie *Suity* J.S. Bacha zachowały swój taneczny charakter, a każdy z tańców pulsował właściwym rytmem. (...) Kevin Kenner to pianista znakomicie czujący muzykę

Chopina, umiejący też wytworzyć odpowiednią wokół niej aurę. Od pierwszych dźwięków słyszy się charakterystyczne cechy jego gry: naturalną swobodę, piękny jasny dźwięk i wspaniałą artykulację.” - relacjonował na łamach „Ruchu Muzycznego” Adam Czopek.

2000

„... Interpretacja III *Symfonii Eroica* op. 55 L. van Beethovena opracowana przez Tadeusza Strugałę ujmowała nie tylko szlachetnym umiarem i przejrzystością dramaturgicznej konstrukcji, ale również dbałością o niuanse brzmieniowe i wyrazistą artykulację, zdecydowanymi tempami oraz potoczystą narracją.” (...) Równie wysoki poziom miało wykonanie *Messa da Requiem* Verdiego prowadzone wytrawną batutą Tadeusza Wojciechowskiego. Była to porywająca, pełna rozmachu interpretacja oparta na utrzymującym się cały czas silnym napięciu dramatycznym i emocjonalnym.” - Adam Czopek „Ruch Muzyczny”.

2001

„... Romantyczną treścią wypełniły koncert uwertura *Hybrydy* i symfonia Włoska Feliksa Mendelsohna Bartoldy’ego. Pierwsza ze wspomnianych kompozycji w plastycznej interpretacji Sinfonii Varsovii wprowadzała słuchaczy w świat żywiołów, znanych z dynamicznych, przepojonych fantastyką, malarskich obrazów Géricaulta i Friedricha. Prawdziwe wyżyny sztuki muzycy ukazali jednak w IV Symfonii niemieckiego twórcy, pełnej temperamentu i młodzieńczej świeżości. W ich wykonaniu utwór porywał imponującą paletą dynamiki, to znowu rozplątywał się w romantycznym zapamiętaniu.” – napisała Aneta Oborny na łamach „Gazety Wyborczej – Gazeta w Kielcach.”

2004

Wyszukany program każdego koncertu i mistrzostwo prezentujących go artystów sprawiły, że większość z 23 festiwalowych wydarzeń kończyła się gorącą owacją i wieloma bisami. Rekord w tym względzie pobił Adam Makowicz, który bisował pięć razy. Taką samą ilość bisów ma na swoim koncie znakomity chór „Świeten” z Rostowa. Zaraz po nich uplasował się Eugen Indjić, który po pięknie zagrany Koncercie fortepianowym e-moll Chopina bisował cztery razy. Jubileuszowy festiwal miał wymiar prawdziwie ekumeniczny. Kolegiata w Wiślicy była najpierw miejscem prezentacji słynnego motetu *Exultate jubilate* Mozarta, pięknie zaśpiewanego przez Małgorzatę Olejnik. Po nim tą wspaniałą świątynię wypełniła muzyka cerkiewna w wykonaniu chóru „Świeten” z klasztoru staroczerkawskiego z Rostowa nad Donem. Ten piękny wieczór uzupełniła pięknie zagrana, na wstępie, przez Śląską Orkiestrę Kameralną pod dyktando Mirosława Jacka Błaszczyka *Suita z czasów Holberga* Griega. – Adam Czopek „Nasz Dziennik”.

2005

Po raz drugi festiwal zawitał do synagogi w Pińczowie. Organizatorzy zaprosili publiczność na wieczór tradycyjnej pieśni żydowskiej *Szalom* w wykonaniu Andre Ochodlo z Teatru Atelier w Sopocie. Większość pieśni, buska publiczność, miała okazję usłyszeć w programie *Rodzynki z migdałami* znakomitego muzyka Leopolda Kozłowskiego, ostatniego klezmera Rzeczypospolitej. W aranżacjach Marka Czerniewicza i pełnej ekspresji interpretacji Andre Ochodlo zyskały one nowy wyraz. Zamiast „rodzynkowego folkloru” otrzymaliśmy poruszający spektakl aktorski, docierający do głębi duszy.” – pisała Lidia Zawistowska w Świętokrzyskim Miesięczniku Kulturalnym „Teraz”.

2010

„Jednak właściwym wydarzeniem wieczoru było wykonanie *Koncertu na skrzypce, wiolonczelę i orkiestrę a – moll op. 102* Johannes Brahmsa, którego wykonawcami byli: Konstanty Andrzej Kulka – skrzypce, Tomasz Strahl – wiolonczela, towarzyszyła im Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Świętokrzyskiej w Kielcach pod dyktando Jacka Rogali. Od razu można powiedzieć, że interpretacja jakiej wysłuchaliśmy jest na naszych estradach rzadkością. Niemal idealne zgranie obu instrumentów solowych, zróżnicowana dynamika, świetna ekspresja i czystość intonacyjna świadczą o wysokiej klasie obu solistów. To wspaniałe dzieło o symfonicznym rozmachu zabrzmiało wyjątkowo pięknie okazując się w ich ujęciu muzyką pełną poetycznego romantyzmu.” – Adam Czopek, portal „Maestro”.

2012

„Szczególnym wydarzeniem festiwalowym był recital rosyjskiego pianisty Daniła Trifonowa, który od pierwszych dźwięków zaczerpował publiczność swą subtelnością i wrażliwością; prowadził narrację w sposób spokojny ale bardzo natchniony. (...) Pianista czarował grą wydobywając z fortepianu brzmienie o fantastycznym blasku i niezliczonej palecie barw. Zdawał się czerpać z gry radość dla siebie i słuchaczy. (...) *Straszny dwór* w wykonaniu zespołu Opery Śląskiej w Bytomiu w reżyserii samego Wiesława Ochmana, pod dyktando Tadeusza Serafina, mógł zadowolić nawet najbardziej krytycznych melomanów.” – to opinia Ewy Skardowskiej wyrażona w dwumiesięczniku „Twoja Muza”.

2013

Z perspektywy mieszkającego za granicą obserwatora europejskiego życia muzycznego Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamroz w Busku-Zdroju okazuje się być wydarzeniem intrygującym nie tylko oryginalnym programem i wysokim poziomem artystycznym, ale także niepowtarzalną i wyjątkowo dla „przeciętnego” melomana przyjazną atmosferą. Tak się bowiem składa, że jako mieszkający w Paryżu krytyk muzyczny już od ponad trzydziestu lat mam okazję uczestniczyć w wielu tego typu

przedsięwzięciach we Francji, Belgii, Szwajcarii, a okazjonalnie również w wielu innych krajach Europy, co pozwala mi na dokonanie pewnych porównań i wyciągnięcie zaskakujących dla mnie samego wniosków. (...) Oglądając tę skrojoną na miarę trudnych warunków wyjazdową realizację *Tosci* Pucciniego uświadomiłem sobie, że mogła by ona zostać z powodzeniem wystawiona na czołowych europejskich scenach.” – Leszek Bernat, portal „Maestro”.

2014

„Największym dla mnie wydarzeniem Festiwalu był koncert kompozytorski Krzysztofa Pendereckiego. (...) Chór Filharmonii Krakowskiej świetnie przygotowany przez Teresę Majkę-Pacanek śpiewał jego utwory chóralne, grała Orkiestra Akademii Beethovenowskiej, a faktem godnym szczególnego podkreślenia było jedno z pierwszych wykonania skomponowanej w 2012 roku *Missa brevis* Mistra, który najgodniej uświetnił festiwal swoją obecnością, dyrygując tymi prawdziwymi chóralnymi arcydziełami. To wzruszające, jeśli do Buska-Zdroju przyjeżdża najwybitniejszy z żyjących polskich twórców, wzbogacając nas tak osobistymi uczuciami, wyrażonymi najintymniej w śpiewie.” – napisał Adam Rozlach w „Twojej Muzyce”.

2019

Jubileuszowy festiwal można określić mianem: Festiwalu powrotów. Większość artystów pojawiło się na buskich estradach po dłuższej lub krótszej nieobecności. Tak było w przypadku, Wiesława Ochmana, Krzysztofa Pendereckiego, Małgorzaty Walewskiej, Adama Szerszenia, Konstantego Andrzeja Kulki, Łukasza Długosza. Po dwudziestoletniej przerwie wrócił też Mischa Maisky, znakomity wiolonczelista, którego recital spotkał się z zainteresowaniem wytrawnych melomanów. Władze Buska-Zdroju uhonorowały na jubileuszowym festiwalu dwoje artystów Honorowym Obywatelstwem, otrzymali je: Wiesław Ochman i Krzysztof Penderecki. Z kolei dyktando festiwalu uhonorowała dwoje artystów Festiwalowymi Słoneczkami. Swoje „Słoneczka” odsłonił w festiwalowej Alei Gwiazd, Jacek Mirosław Błaszczak, znakomity dyrygent, współtwórca wielu festiwalowych wydarzeń oraz Joanna Woś, świetna śpiewaczka, ulubienica festiwalowej publiczności.

Adam Czopek
portal „Maestro”

Adam Czopek - dziennikarz, publicysta muzyczny, kolekcjoner. Od ponad 25 lat jest pilnym obserwatorem życia muzycznego w Polsce i za granicą. Publikuje recenzje dotyczące głównie muzyki operowej w prasie ogólnopolskiej i periodykach muzycznych. Jest autorem wielu opracowań monograficznych zamieszczonych w programach i folderach teatrów operowych Poznania, Łodzi, Bytomia, Wrocławia.

Ma w dorobku publicystycznym wydaną w 2008 roku książkę *Polacy na wielkich operowych scenach świata* oraz wydaną rok później biografię *Krystyna Jamroz, wielka dama polskiej opery*. W końcu 2013 roku ukazała się kolejna jego książka *Polacy w świecie wielkiej opery*, a na początku 2014 roku *Krystyna Jamroz - życie dla sceny*.

Jego zainteresowania operowe w większości skupiają się na Giuseppe Verdim, Ryszardzie Wagnerze, Wolfgangu Amadeuszu Mozarcie. Z równym zainteresowaniem śledzi twórczość kompozytorów polskich. Szczególnie bliska jego zainteresowaniom pozostaje historia opery i jej wykonawców. Od czterech lat w miesięczniku „Muzyka21” prowadzi stały cykl *Legends polskiej wokalistyki*. W tym

samym miesięczniku prezentował szkice monograficzne wszystkich oper Verdiego i Wagnera.

Jest regularnie zapraszany, jako recenzent, na premiery w polskich teatrach operowych. Wielokrotnie miał okazję uczestniczenia w wydarzeniach Festiwalu Wagnerowskiego w Bayreuth oraz Salzburger Festspiele. Bywa również gościem teatrów operowych Wiednia, Berlina, Paryża, Pragi, Budapesztu i Monachium. Swoje muzyczne zainteresowania realizuje także w kolekcjonerskiej pasji, której się poświęca od ponad ćwierćwiecza. Jego kolekcja plakatów liczy ponad tysiąc pięćset sztuk i jest zaliczana do największych zbiorów prywatnych w Europie. Z samych inscenizacji oper Verdiego ma ponad 800 plakatów, 1000 programów i około 6000 zdjęć. Twórczość Wagnera reprezentuje w jego zbiorach ponad 350 plakatów, 500 programów i około 2000 zdjęć. Jego bogate zbiory wielokrotnie podziwiano na specjalnych wystawach organizowanych przez teatry operowe i muzyczne w Warszawie, Gdańsku, Bydgoszczy, Łodzi, Wrocławiu, Lublinie, Poznaniu, Bytomiu i Gliwicach oraz Festiwalu im. Krystyny Jamroz w Busku-Zdroju i Festiwalu Chopinowskim w Antoninie.

Piotr Kaleta - pedagog, artysta fotografik. Rodowity Buszczańczyk. W latach 1966-1987 był nauczycielem (biologia, chemia) w szkołach podstawowych w Boninie i w Zbludowicach k. Buska-Zdroju, oraz wychowawcą w Ośrodku Wychowawczym dla dzieci kalekich w Busku-Zdroju.

Od 1987 wykonuje wolny zawód artysty fotografa. W pracy dydaktycznej z młodzieżą zawsze wykorzystywał swoją pasję fotograficzną. Przez wiele lat (od 1968) prowadził zajęcia z młodzieżą jako instruktor fotografii w Powiatowym Domu Kultury w Busku-Zdroju. Uczestniczył we wszystkich manifestacjach artystycznych Kieleckiej Szkoły Krajobrazu. Był współzałożycielem Fotoklubu *Kontrast* przy Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach. Założył i prowadzi Fotoklub *Ponidzie*. Jest pomysłodawcą i współorganizatorem Ogólnopolskich Przeglądów Fotograficznych *Ponidzie* i Ogólnopolskich Plenerów na Ziemi Buskiej. Od 2001 roku specjalizuje się w fotografii Ziemi z motolotni. Jest autorem wielu wystaw indywidualnych oraz co sobie szczególnie ceni publikacji w albumach opisujących piękno Ziemi Świętokrzyskiej: *Kielecka Szkoła Krajobrazu*, 2002; *Magia świętokrzyskiego drzewa*, 2006; *Krajobrazy Ziemi Buskiej*, 2007;

Ziemia Buska, 2008; *Sztuka Fotografii*, 2008; *Świętokrzyskie - magiczny zakątek Europy*, 2009; *Fotografia - Sztuka Ziemi Kieleckiej, Piękno Ziemi Buskiej*, 2009.